

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
ФАКУЛЬТЕТ БІЗНЕСУ ТА СФЕРИ ОБСЛУГОВУВАННЯ

Кафедра інформаційних систем в управлінні та обліку

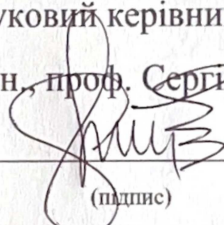
Юлія Володимирівна Герасимчук

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА
на тему
“Аудит оподаткування операцій виробничого
підприємства (за матеріалами ПРАТ "ВЕТРОПАК
ГОСТОМЕЛЬСЬКИЙ СКЛОЗАВОД")”

Спеціальність 071 “Облік і оподаткування”

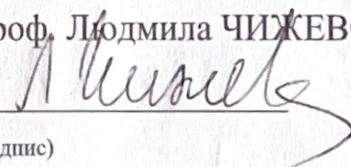
Науковий керівник

д.е.н., проф. Сергій ЛЕГЕНЧУК

(підпис)

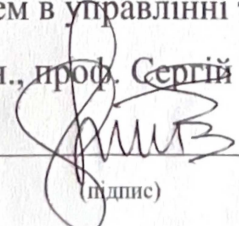
Рецензент

д.е.н., проф. Людмила ЧИЖЕВСЬКА

(підпис)

Завідувач кафедри інформаційних
систем в управлінні та обліку

д.е.н., проф. Сергій ЛЕГЕНЧУК

(підпис)

Житомир 2023 р.

8-6.2
20.11.23

Я, Герасимчук Юлія Володимирівна, цим засвідчую, що представлена до захисту магістерська робота виконана на основі власних наукових досліджень. Текст не містить доробку інших дослідників без відповідних посилань на їх праці.

Я попереджена про те, що у разі порушення вищезазначеної вимоги буду недопущена до захисту, а в разі отримання диплому – буду позбавлена його відповідно до чинного законодавства України.

(дата)

(підпис)

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИНИКНЕННЯ ТА СТАНОВЛЕННЯ ПОНЯТТЯ АУДИТ

1.1. Економічна сутність поняття аудит.....	7
1.2. Динаміка та перспективи розвитку аудиту в Україні.....	14
1.3. Особливості проведення аудиту виробничих підприємств.....	19
Висновки до розділу 1.....	27

РОЗДІЛ 2. Організація та методика аудиту виробничих підприємств на прикладі ПрАТ «Ветропак гостомельський склозавод»

2.1. Економічно-організаційна характеристика ПрАТ «ВЕТРОПАК ГОСТОМЕЛЬСЬКИЙ СКЛОЗАВОД».....	28
2.2. Організація проведення аудиту на виробничих підприємствах та документальне оформлення результатів.....	32
2.3. Джерела отримання та класифікація аудиторських доказів.....	38
Висновки до розділу 2.....	43

РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ ВИРОБНИЧИХ ПІДПРИЄМСТВ

3.1. Методи та методичні прийоми аудиту виробничих підприємств....	45
3.2. Збір аудиторських доказів та оформлення робочих документів	48
3.3. Робочі документи аудитора, як один із методів накопичення інформації про підприємство.....	49
Висновки до розділу 3.....	51

РОЗДІЛ 4. АУДИТ, ЯК ОДИН ІЗ МЕТОДІВ КОНТРОЛЮ БУХГАЛТЕРСЬКИХ ДИСЦИПЛІН В СФЕРІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

4.1. Важливість викладання аудиту, як із методів контролю бухгалтерських дисциплін в сучасних умовах розвитку сфери вищої освіти...52	
4.2. Семінарське заняття як ефективний складник навчального процесу у ВНЗ.....	54

Висновки до розділу 4.....	60
-----------------------------------	-----------

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	61
------------------------------------	-----------

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	63
--	-----------

ДОДАТКИ.....	69
---------------------	-----------

ВСТУП

Актуальність теми. Перехід виробничих українських підприємств з державної форми власності до приватної та його розвиток шляхом зростання компаній, як із зовнішніми так і внутрішніми інвестиціями, створили фактичне середовище для розвитку аудиту. Оскільки як власники так і інвестори хотіли мати незалежну думку стосовно того, яка фінансова діяльність підприємств, чи є позитивна динаміка діяльності та чи немає фактів фальсифікації.

Аудит, є одним із прогресивно розвиненою формою контролінгу діяльності підприємств, та надання незалежними особами результату перевірки (висновку), про виявлені помилки або їх відсутність.

Незважаючи на досить велику кількість наукових публікацій щодо аудиту виробничих підприємств, все ще залишаються недостатньо вивченими питання стандартизації результатів аудиту, що дозволило б аудиторам мати більш чітку форму та рекомендації до заповнення документів.

Дослідження кількості аудиторів та аудиторських фірм за інформацією представленою органом суспільного нагляду за аудиторською діяльністю дозволяє зробити висновок, що в Україні зафіксовано понад 3,3 тис. сертифікованих аудиторів, які працюють у складі 1584 аудиторських фірм, та понад 0,8 тис. аудиторів-підприємців, які здійснюють аудиторську діяльність, як незалежні особи[4].

Об'єктом дослідження є господарська діяльність ПрАТ «ВЕТРОПАРК ГОСТОМЕЛЬСЬКИЙ СКЛОЗАВОД», що підлягає проведенню аудиту.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних та організаційних положень, що забезпечують проведення аудиту виробничого підприємства на базі ПрАТ «ВЕТРОПАРК ГОСТОМЕЛЬСЬКИЙ СКЛОЗАВОД»

Питання аудиту виробничих підприємств досліджували наступні науковці: Дороша Н.І., Фабіянська В. Ю., Пацір О.Г., Редько А.Ю., Рубана Н.І., Петрик О.А. та інші.

Попри те, що чимала кількість науковців займалася даним питанням все більш не можуть дотриматись одного стандартизованого погляду на аудит виробничих підприємств, в розумінні того, що кожна аудиторська фірма по своєму методу проводить аудит, які не суперечать прийнятим Міжнародним стандартам аудиту та що призводить до більш детального поглиблення при проведенні аудиту різними фірмами.

Мета і завдання.

Метою магістерської роботи є вивчення, дослідження та розробка практичних рекомендацій щодо проведення аудиту виробничих підприємств.

На основі сформованої мети кваліфікаційної магістерської роботи сформовано наступні її завдання:

- розкрити економічну сутність поняття аудит;
- дослідити динаміку та перспективи розвитку аудиту в Україні;
- розглянути особливості проведення аудиту виробничих підприємств;
- надати економічно-організаційну характеристику ПрАТ «ВЕТРОПАК ГОСТОМЕЛЬСЬКИЙ СКЛОЗАВОД» та організацію бухгалтерського обліку на ньому;
- розкрити організація проведення аудиту на виробничих підприємствах та документальне оформлення результатів ;
- дослідити джерела отримання та класифікація аудиторських доказів;
- дослідити методи та методичні прийоми аудиту виробничих підприємств
- розкрити важливість викладання аудиту, як із методів контролю бухгалтерських дисциплін в сучасних умовах розвитку сфери вищої освіти

Методи дослідження. Для досягнення поставлених завдань у написанні даної роботи було використано як загальнонаукові, так і специфічні методи, зокрема: діалектичний, який застосовується для визначення економічної сутності поняття аудит, специфічні методів зокрема: застосування порівняльних характеристик, групування, деталізації та спостереження.

Інформаційною базою дослідження є наукові статті, публікації в періодичній літературі, журнали, законодавчі документи та книги вітчизняних вчених, що стосуються дослідженню теми аудиту виробничих підприємства.

Структура та обсяги кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна магістерська робота складається із вступу, чотирьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИНИКНЕННЯ ТА СТАНОВЛЕННЯ ПОНЯТТЯ АУДИТ

1.1 Економічна сутність поняття аудит

З отриманням України статусу незалежності та зростанням приватної форми власності підприємств, стало актуально на виробничих підприємствах проводити аудит. Питання аудиту виробничих підприємств досліджували наступні науковці: Дороша Н.І.[14], Фабіянська В. Ю[35]., Пацір О.Г., Редько А.Ю. [44]Рубана Н.І.[45], Петрик О.А[37]. та інші.

Перш ніж розглянути що являє собою аудит виробничого підприємства необхідно з'ясувати, що являє собою аудит як загальне поняття. Термін "**аудит**" у сучасному найбільш поширеному тлумаченні означає перевірку і підтвердження незалежним професіоналом (аудитором) фінансової (бухгалтерської) звітності щодо її достовірності, повноти та законності. Існують також інші визначення аудиту, які поступово формувалися, змінювалися та удосконалювалися в процесі історичного розвитку аудиту. Ці визначення залежать і від виду аудиту, його об'єктів, спрямованості тощо.

Сучасний аудит – це особлива організаційна форма економічного контролю.

Слово "аудит" походить від латинського "audio", що означає "він чує", "слухати", "слухач". Звідси впливає важливий аспект роботи аудитора та його взаємовідносин з клієнтом — довіра, доброзичливість, оцінка (фактів, подій, документів, звітності) та висловлення неупередженої думки.

Людство завжди виявляло великий інтерес до питання контролю в управлінні.

Розвиток розширеного виробництва та поява акціонерних товариств викликали до життя необхідність залучення до управління підприємством найманого персоналу. Власники створювали цілі організаційні структури та підрозділи управління, в тому числі наймали бухгалтерів та внутрішніх контролерів. Власники та керівники підприємств почали вимагати вчасної,

достовірної та оперативної інформації для ефективного управління господарюючим суб'єктом.

Основним призначенням аудиту було надання замовникам аудиту висновків про достовірність даних, що відображаються у фінансових звітах компаній. На наш погляд, причини, які зумовили появу аудиту, можна узагальнити наступним чином: брак достовірної, об'єктивної інформації, яка виникає в зв'язку з відокремленням власника підприємства від менеджерів (членів керівництва, директорів)

Найбільшого поширення "аудит" як професійний термін набув свого часу у Великобританії завдяки певним історичним передумовам. Але виник аудит, як вважають більшість дослідників, у Китаї в 700 р. до нашої ери, де вже тоді існувала посада генерального аудитора, котрий був гарантом чесності державних службовців, які мали доступ до державних грошей.

Є історичні свідчення того, що в третьому тисячолітті до нашої ери аудит існував у таких рабовласницьких державах, як Єгипет, Вавилон, Рим, Греція. У цих країнах призначали аудиторів (чиновників казначейства) для контролювання рахівництва в конкретних володіннях, провінціях. Згодом в інших країнах, наприклад у Франції, барони щорічно проводили публічні читання рахунків управлінців своїх володінь перед аудиторами, а в Англії аудиторі проводили перевірку письмових рахунків, що велися управителями господарств. Основним завданням аудиторів у ті часи було контролювання збору податків та використання державних коштів[20].

Зростання ролі професії аудитора спостерігається у період інтенсивного розвитку промислових та торговельних підприємств. На невеликих підприємствах аудитор міг виконувати функцію бухгалтера, готувати звіти. На великі підприємства, де власник не завжди міг бути управляючим, з метою перевірки роботи апарату управління запрошували аудитора. Створення і розвиток податкової системи посилили заінтересованість держави у повноті і своєчасності сплати податків. У зв'язку з цим виникає новий напрям

діяльності аудиторів — контроль розрахунків і сплати податків в інтересах держави, підтвердження правильності поданих декларацій.

Після промислової революції, яка викликала розширення підприємств, зростання обсягів випуску продукції, створення акціонерних товариств і відокремлення акціонерів від процесу господарювання, виникає необхідність обов'язкового подання фінансової звітності всіма такими компаніями, і ця звітність має бути підтверджена незалежним експертом, ревізором, аудитором. Відповідні закони було прийнято у Великобританії (1844 р.), Франції (1867 р.), США (1887 р.), Німеччині (1931 р.).

Особливого значення аудит і професія аудитора набули після економічної кризи 1930-х років; вони виконували в цей період роль захисників інтересів як окремих підприємців, так і економіки цілих держав. В Україні з розвитком ринкової економіки, виникненням підприємств недержавних форм власності, діяльність яких потребує незалежного економічного контролю, 22 квітня 1993 р. було ухвалено Закон України "Про аудиторську діяльність"[41].

На світовому ринку аудиту сьогодні діють сотні тисяч аудиторських фірм, однак тільки окремі з них здобули міжнародне визнання, стали транснаціональними корпораціями, які мають сотні філій і дочірніх підприємств у різних країнах (у тому числі і в Україні). Це так звані аудиторські фірми "великої п'ятірки" (наприклад, "Прайс Уотерхауз", "Ернст енд Янг" та ін.). У міру розвитку цивілізованої ринкової економіки підвищується значення і престиж професії аудитора, зростають вимоги до рівня його кваліфікації.

Особливу увагу слід приділити питанню історичного формування видів аудиту. Для задоволення потреб зовнішніх користувачів фінансової звітності, власників і частково управлінців проводиться зовнішній аудит, що здійснюється незалежним аудитором (аудиторською фірмою) на добровільній основі. Для забезпечення керівництва, апарату управління оперативною інформацією, організації постійного поточного контролю фінансово-господарської діяльності, розроблення проектів управлінських рішень на

підприємствах здійснюють внутрішній аудит, який виконується співробітниками цього підприємства.

У свою чергу, при проведенні зовнішнього аудиту можуть бути використані результати роботи внутрішнього аудитора. Крім того, існує такий напрям роботи аудиторів, як аудиторські послуги (супутні аудиту роботи). Це різноманітні консультації з питань обліку, податків, фінансів, права тощо. З погляду обов'язковості аудиту розрізняють ініціативний (за рішенням адміністрації, власників, кредиторів та інших) та обов'язковий аудит (перелік підприємств, які повинні проходити обов'язкову аудиторську перевірку, визначається чинним законодавством). Сьогодні аудит в Україні обов'язковий для банків, довірчих товариств, бірж, інвестиційних фондів і компаній, кредитних спілок, недержавних пенсійних фондів, страхових компаній, інших небанківських організацій, емітентів цінних паперів, публічні аукціонерні товариства[46].

Крім видів аудиту, виділяють декілька підходів до проведення аудиторської перевірки. Історично склалися такі підходи:

- підтверджуючий аудит;
- процедурний аудит;
- системний аудит;
- аудит "зон ризику"[3].

Значну роль у розвитку аудиту і професії аудитора відіграють міжнародні, європейські та національні професійні організації аудиторів та інші координуючі органи. Діяльність інтернаціональних професійних об'єднань аудиторів пов'язана насамперед з необхідністю гармонізації обліку, звітності і стандартизації аудиту в міжнародному масштабі. Національні професійні організації аудиторів проводять роботу щодо розроблення нормативів аудиту з урахуванням економічної і законодавчої специфіки своїх країн.

На міжнародному рівні розроблення і впровадження аудиторських стандартів здійснює Міжнародний комітет аудиторської практики, що діє в рамках Міжнародної федерації бухгалтерів, метою створення якої є

координація на світовому рівні діяльності професійних організацій у сфері обліку і звітності, а також аудиту.

Головна мета аудиту — переконати користувачів фінансових звітів у тому, що ці звіти дають достатньо точне уявлення про стан підприємства на певну дату та про те, як його було досягнуто.

Аудитори до деякої міри несуть відповідальність перед третіми особами, які використовують інформацію фінансових звітів. Проте для досягнення зазначеної мети аудитор слід вийти за суто бухгалтерську функцію всередині підприємства і з'ясувати, як у кінцевих звітах підприємства відображаються всі сторони його діяльності.

Однією з найважливіших передумов такого підходу є те, що аудитор не обмежує своїх досліджень бухгалтерською інформацією, а намагається зрозуміти, як функціонує підприємство в цілому. Аудитор зазвичай обговорює діяльність підприємства з працівниками, відповідальними за кожну операційну ділянку, щоб досягти правильного розуміння бізнесу клієнта. Ці знання є головними в аудиті. Аудитор може сформулювати обґрунтовану думку, якщо він розуміється в бізнесі, з яким має справу, оскільки тільки так він може вирішити, чи відповідають звіти реальному стану справ. Міжнародний стандарт аудиту (МСА) 200 [29] визначає, що метою аудиту є висловлення аудитором думки про те, чи складені фінансові звіти достовірно, у всіх суттєвих аспектах, відповідно до Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (МСБО).

Аудитор не "засвідчує" і не гарантує правильності фінансових звітів. Аудитори не зобов'язані вишукувати помилки та шахрайство. **Під час аудиторської перевірки слід вирішити такі завдання:**

- впевнитись у законності діяльності підприємства;
- ознайомитись зі схемою господарювання та управління;
- оцінити надійність систем внутрішнього контролю і бухгалтерського обліку підприємства;
- проконтролювати здійснення господарських процесів;

- перевірити первинні документи та облікові реєстри;
- зіставити дані поточного обліку зі звітністю та Головною книгою;
- установити фактичну наявність та повноту відображення активів та зобов'язань підприємства;
- установити точність та об'єктивність зроблених облікових записів;
- впевнитись у порівнянності показників бухгалтерської звітності та інших фінансових звітів.

Для підтвердження окремих статей балансу можуть висуватись і специфічні завдання аудиту.

Користувачами інформації аудитора є:

- власники підприємства (його замовники, акціонери);
- керівництво підприємства;
- інші юридичні та фізичні особи (податкова адміністрація, покупці, постачальники, банки, інвестори, робітники і службовці, профспілка, суд, арбітраж тощо).

Функціональними завданнями аудитора є:

- коригування;
- оперативний контроль;
- вирішуються стратегічні завдання[9].

Визначальним вплив на аудиторську діяльність в Україні здійснює нормативне регулювання, представлене шістьома рівнями наведеними на рис 1.1

Рис.1.1. Рівні нормативного регулювання аудиторської діяльності в Україні

Отже, вивчення поняття та нормативно-правове регулювання аудиторської діяльності в Україні дозволило зробити висновки, що на аному етапі функціонування підприємств аудиторська діяльність контролює на кожному з етапів нормативного регулювання від нижніх ланок економіки до головних.. Порядок контролю аудиторської діяльності в Україні регулюється міжнародними стандартами як аудиту так і фінансової звітності, оскільки більшість підприємств, що підлягають аудиту складають звітність за МСФЗ.

1.2 Динаміка та перспективи розвитку аудиту в Україні

Становлення громадянського суспільства, розвиток приватного підприємництва як його економічної основи зумовили появу аудиту в Україні. Ухвалення в квітні 1993 р. Закону України «Про аудиторську діяльність» надало легітимності цій формі незалежного фінансового контролю і стало імпульсом її інтенсивного розвитку. За цей період в Україні сформовано систему незалежного аудиту, подібну тим, що існують в країнах з ринковою економікою. Інфраструктура, забезпечення та функціонування цієї системи продовжують удосконалюватися.

Аудиторська діяльність в Україні почала розвиватись з переходом до ринкових відносин. Підтримка аудитора стала необхідною кожному підприємству (незалежно від форми власності). Забезпечення й функціонування системи аудиту в Україні продовжує удосконалюватися. Створення незалежного аудиту є результатом спільних зусиль зацікавлених фахівців на шляху реформування економіки та розвитку її приватного сектора в цілому.

Започаткуванню аудиту в Україні сприяли як зовнішні, так і внутрішні чинники. З 1999 р. в країну почав надходити іноземний капітал, власникам якого хотілося мати реальне уявлення про стан активів і пасивів українських підприємств. Маючи недовіру до системи колишнього радянського фінансового контролю і не бажаючи поступатися звичками, інвестори, в особі Світового банку, МБПР, USADI та інших донорських організацій, «рекомендували» керівництву країни спочатку запровадити у вітчизняну практику міжнародні стандарти обліку та аудиту, а згодом і незалежний аудит[11].

Започаткування аудиту було пов'язане з необхідністю здійснення незалежних від органів держави та місцевого самоврядування фахових перевірок з метою надання користувачам професійних суджень щодо достовірності інформації про діяльність господарюючих суб'єктів. Розвиток

аудиторської діяльності зумовив появу кількох різновидів аудиту. За цей час в Україні апробовані зовнішній, незалежний (обов'язковий та ініціативний) і внутрішній аудит.

За період існування аудиторської діяльності на Україні вона підтверджує важливість обов'язкового аудиту. До сфери обов'язкового аудиту належать перевірки, які здійснюються на основі підтвердження достовірності та повноти звітності з метою забезпечення суспільної контрольованості підприємницької діяльності, з'ясування фінансового стану господарюючих суб'єктів, процесів емісії цінних паперів, здачі в оренду цілісних майнових комплексів, приватизації, корпоратизації та інших змін власності, порушення питань щодо визнання господарюючих суб'єктів неплатоспроможними або банкрутами тощо

Існуючі потреби господарюючих суб'єктів в отриманні допомоги аудиторів обумовлюють розвиток ініціативного аудиту. Його надають у формі аудиторських послуг, обсяги і спектр яких збільшуються та урізноманітнюються. Це тематичні та вибіркові аудиторські перевірки актуальних питань підприємницької діяльності, економіко-правовий аналіз установчих документів і бізнес-планів, фінансовий аналіз бухгалтерської звітності, консультації тощо[42].

Поряд з ініціативним аудитом дістав подальшого розвитку внутрішній аудит. Який має велике значення у вдосконаленні корпоративного менеджменту. На мікроекономічному рівні, особливо в акціонерних товариствах, холдингових компаніях, інвестиційних фондах, його становлення супроводжується запровадженням діагностичного, профілактичного, санаційного та інших новітніх видів аудиту[21].

Свідченням сприйняття українською економікою і суспільством ідеї незалежного контролю є достатньо розвинена інфраструктура аудиту. Її основу становлять понад 3,3 тис. сертифікованих аудиторів, які працюють у складі 1584 аудиторських фірм, та понад 0,8 тис. аудиторів-підприємців, які здійснюють аудиторську діяльність одноосібно. Саме вони надають

господарюючим суб'єктам висновки з професійними судженнями про результати аудиторських перевірок. Загальна чисельність працівників, зайнятих аудиторською діяльністю в Україні, на сьогодні становить понад 8,2 тис. чоловік. Штатними є майже 5,4 тис. аудиторів, у тому числі сертифікованих – близько 2,3 тис. Важливою складовою аудиторської спільноти, чисельність якої поступово зростає, є представники внутрішнього аудиту.

Організаційний каркас системи незалежного аудиту створюють і такі її важливі компоненти, як Всеукраїнська професійна громадська організація – Спілка аудиторів України та Аудиторська палата України. Мережа належних їм територіальних структур зосереджена в усіх регіонах України. Вищим керівним органом Всеукраїнської професійної громадської організації є з'їзд делегатів, який скликається раз на рік.

До Спілки аудиторів України на засадах фіксованого індивідуального членства входять близько 1,5 тис. аудиторів. Об'єднання аудиторів у спілку дає змогу вирішувати їм організаційні питання розвитку аудиторської діяльності в Україні, що забезпечує підготовку нормативної бази сертифікації аудиторів, розробку та впровадження в практику стандартів аудиту, постійне вдосконалення професійних знань аудиторів. Пріоритет надається питанням забезпечення незалежності в діяльності аудиторів, дотримання аудиторами норм і стандартів аудиту та вимог Кодексу етики аудитора.

Незалежним органом, покликаним врегульовувати системне забезпечення та процес здійснення аудиту, є Аудиторська палата України. Вона об'єднує професійних аудиторів і представників державних органів. Поряд із представниками, делегованими аудиторським загалом, до складу Аудиторської палати сьогодні входять представники Міністерства фінансів, Міністерства юстиції, Міністерства економіки, Державної податкової адміністрації, Національного банку, Державного комітету статистики, Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку, Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг, Рахункової палати та Державної

контрольно-ревізійної служби України

Для сучасного аудиту як професійної діяльності властива така характерна риса, як відповідальність перед громадськістю. Саме ця риса визначає основну мету аудиторської діяльності – це задоволення чотирьох основних потреб, які очікує реалізувати громадськість: **довіра, професіоналізм, якість послуг, конфіденційність.**

Оскільки риси що визначають загальну мету аудиторської діяльності мають перманентно зростати то питання самоудосконалення та підвищення кваліфікації є завжди актуальними. Тому удосконалення інфраструктури, підвищення кваліфікації фахівців ґрунтується на нормативно-правовому, інформаційно-методичному та програмно- технологічному забезпеченні, яке постійно оновлюється. Сьогодні відбувається черговий етап удосконалення нормативного регулювання вітчизняного аудиту, зумовлений орієнтацією на прийняті світовим стандартам вимоги до аудиторських перевірок і супутніх послуг[10].

Так подальший розвиток системи незалежного аудиту пов'язаний з підвищенням його значущості в підприємницькій і суспільній сферах, зростанням ролі в управлінні діяльністю господарюючих суб'єктів. Він спирається на якісне поліпшення наукового та освітнього забезпечення аудиторської діяльності, яке удосконалюється відповідно до динамічних суспільно-господарських змін, що відбуваються в країні.

Упродовж часу становлення України як суверенної держави реформуються її владні структури, що ґрунтуються на державній власності і мають розвинену та розгалужену контролюючу мережу. Розвивається місцеве самоврядування, яке спирається на комунальну власність і потребує створення органів муніципального контролю.

Поряд із тим відбувається становлення громадянського суспільства, економічною основою якого є приватна власність. Забезпечення гарантованих Конституцією прав володіти, користуватися та розпоряджатися приватною власністю зумовлює виникнення і посилює актуальність розвитку

незалежного контролю. Однією із найважливіших його форм є аудит.

З моменту ухвалення Закону України «Про аудиторську діяльність» було визначено економіко-правові засади незалежного аудиту. За цей період в Україні в основному створено систему аудиту, аналогічну тим, що існують в країнах з ринковою економікою.

Вона покликана сприяти розвитку національного господарства та демократизації суспільного життя країни.

Створення системи незалежного аудиту – істотне надбання суспільно-господарської та соціально-політичної практики в період становлення України як суверенної держави. І є результатом спільних зусиль влади і бізнесу на шляху реформування економіки, розвитку її приватного сектора, розбудови громадянського суспільства.

Здійснення аудиту передбачає захист майнових і фінансових інтересів господарюючих суб'єктів, надання можливостей самостійного вибору аудиторів які мають здійснювати перевірку. Однією з особливостей незалежного контролю є його демократичність. Важливими ознаками демократизму аудиту є його економіко-правові цілі, прозорість (з одночасним збереженням комерційної таємниці замовника), варіативність у виборі аудитора, відповідальність за якість здійснених перевірок[43].

Ці ознаки суттєво відрізняють незалежний контроль від державного. Водночас вони вказують на необхідність демократизації тих різновидів державного, особливо фіскального, контролю, які мають імперативний характер.

За період незалежного аудиту набула розвитку інфраструктура аудиту. Вона на сьогодні охоплює аудиторів, які надають професійні послуги в складі аудиторських фірм, та аудиторів-підприємців, які діють одноосібно, зареєструвавши аудиторську діяльність. В аудиторських фірмах працевлаштовані фахівці з бухгалтерського обліку, фінансів, оподаткування, господарського права, а також інші співробітники, що працюють під керівництвом сертифікованих аудиторів[36].

Важливим компонентом аудиторського загалу є представники внутрішнього аудиту. Цей різновид аудиту набуває дедалі більшого поширення в банках, акціонерних товариствах, холдингових компаніях, інвестиційних фондах та інших корпоративних структурах.

Аудитори належать до найкваліфікованішого підрозділу економістів України. Кожен сертифікований аудитор має вищу освіту, не менше 3 років безперервного стажу практичної роботи. Аудитори володіють досвідом бухгалтерського обліку та аудиту за вимогами міжнародних стандартів, а також знаннями з фінансового аналізу, оподаткування, господарського права тощо.

1.3 Особливості проведення аудиту виробничих підприємств

З переходом українських виробничих підприємств з державної форми власності до приватної виникла необхідність проведення аудиту підприємств.

Аудит виробничих підприємств за загальною своєю будовою нічим не відрізняється від аудиту інших підприємств, за винятком того що ще одним елементом перевірки виступають виробничі запаси.

Першим етапом проведення аудиторської перевірки виробничих запасів є планування. Норми та рекомендації щодо планування аудиту визначені Законом України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 р. № 2258-VIII[41], Міжнародними стандартами аудиту 300 «Планування аудиту фінансової звітності»[30], 315 «Ідентифікація та оцінювання ризиків суттєвого викривлення через розуміння суб'єкта господарювання і його середовища»[31], 320 «Суттєвість при плануванні та проведенні аудиту» [32] та іншими нормативно-правовими актами. Важливу роль у процесі аудиторської перевірки відіграє інформаційне забезпечення, яке повинне бути представлено сукупністю документів з обліку виробничих запасів, а саме: первинних документів, документів складського обліку,

регістрів аналітичного та синтетичного обліку, звітності підприємств, актів інвентаризації, облікової політики підприємства та ін.

Метою планування аудиту виробничих запасів є концентрація уваги аудитора на найважливіших напрямках аудиту, виявлення проблем в обліку виробничих запасів, які варто перевірити найретельніше, а також отримання обґрунтованої впевненості у тому, що інформація про виробничі запаси у фінансовій звітності не містить суттєвого викривлення внаслідок шахрайства та помилок і відповідає вимогам нормативно-правових актів, застосованої концептуальної основи фінансового звітування. Процес планування аудиту можна умовно поділити на два великі етапи[27]:

- попереднє планування;
- розробка загального плану та програми аудиту.

Залежно від аудиторського дослідження, завдань, передбачених договором та власних можливостей аудитор на свій розсуд обирає методику проведення аудиту виробничих запасів. Основна мета обраної методики зводиться до встановлення об'єктивної істини про досліджуваний об'єкт. Проводити суцільну перевірку виробничих запасів недоцільно, оскільки це потребує великих матеріальних і трудових затрат. Тому бажано перевірити й оцінити систему внутрішнього контролю та обліку на підприємстві, залежно від отриманих результатів, розширювати сукупність досліджень чи навпаки, довіритися даним клієнта і провести лише деякі перевірочні процедури, щоб підтвердити довіру до інформації системи внутрішнього контролю. Вивчення й оцінка внутрішнього контролю і системи бухгалтерського обліку виробничих запасів потребує проведення тестування, в результаті якого можна вивчити слабкі і сильні сторони об'єкта дослідження. Тести системи контролю застосовують для одержання аудиторських доказів відносно відповідності структури та ефективності функціонування систем обліку та внутрішнього аудиту[1].

Це перелік методів та порядок їх застосування аудитором для оцінки ефективності функціонування системи обліку і внутрішнього контролю. За

результатами тестування аудитор переходить до складання програми аудиту виробничих запасів(табл.1.1).

Табл.1.1 План аудиту виробничих запасів

Організація, що перевіряється ПрАТ «Ветропак гостомельський склозавод»

Період перевірки

№ з/п	Заплановані види робіт	Період проведення	Виконавець
1	Перевірка фактичної наявності та стану збереження виробничих запасів		аудитор
2	Перевірка документального оформлення договорів про матеріальну відповідальність на підприємстві		аудитор
3	Перевірка організації аналітичного обліку надходження виробничих запасів		аудитор
4	Перевірка організації аналітичного обліку списання виробничих запасів		аудитор
5	Перевірка правильності обліку надлишків та нестач виробничих запасів		аудитор
6	Перевірка правильності відображення залишків виробничих запасів		аудитор
7	Перевірка відповідності даних аналітичного обліку виробничих запасів з бухгалтерськими регістрами та фінансовою звітністю		аудитор
8	Узагальнення результатів перевірки		удитор

Кількість аудиторських процедур зворотно пропорційна оцінці системи внутрішнього контролю: чим вища оцінка системи внутрішнього контролю, тим менше аудиторських процедур може планувати аудитор. Приклад тесту внутрішнього контролю виробничих запасів представлено в табл. 1.2

Результати тестування дають можливість вибрати спосіб організації аудиту:

суцільний вибірковий чи комбінований. Аудитори як правило проводять вибіркову перевірку виробничих запасів, яка є більш ефективною в порівнянні з суцільною.

Таблиця 1.2 Шаблон тесту внутрішнього контролю виробничих запасів

№ з/п	Зміст питань	Варіанти відповіді		
		Так	Ні	Інформація відсутня
1	Чи відповідає зберігання виробничих запасів вимогам щодо належного зберігання: охорона, страхування (технологічні умови, необхідні пристосування, запобігання псуванню) тощо?			
2	Чи закріплені виробничі запаси, що знаходяться на складі і в експлуатації, за особами, відповідальними за їх зберігання і використання?			
3	Чи ведеться облік виробничих запасів у розрізі місць зберігання та підзвітних осіб?			
4	Працівників, безпосередньо пов'язаних із збереженням та відпуском виробничих запасів, зобов'язують брати відпустку, призначають на час відпустки інших осіб, здійснюють передачі, інвентаризації?			
5	Доступ до інформаційної бази за виробничими запасами є лише в осіб, для яких це пов'язано з посадовими обов'язками?			
6	Періодичність проведення інвентаризації: - 1 раз на рік - частіше 1-го разу на рік - рідше 1-го разу на рік			
7	Чи відображаються в обліку результати інвентаризації?			
8	Чи виявлені у звітному періоді факти крадіжки та псування виробничих запасів і на яку суму?			
9	Чи списувалися за нормами природний убуток виробничих запасів та яка їх сума?			
10	Чи проводиться звірка даних регістрів бухгалтерського обліку виробничих запасів з даними Головної книги?			

Продовження табл. 1.2

11	Чи здійснюється контроль за своєчасністю пред'явлення претензій за якістю та кількістю одержаних виробничих запасів?			
12	Чи проводиться контроль за несвоєчасно зданими невикористаними дорученнями?			
13	Чи проводиться контроль за фактами списань від псування та знищення виробничих запасів?			
14	Чи проводиться контроль за точністю підрахунку кількості виробничих запасів, що надійшли з даними первинних документів?			
15	Чи виключаються із підрахунків виробничі запаси, які є в наявності, але право власності належить іншим?			

На підставі плану аудиту виробничих запасів аудитор складає програму перевірки, де встановлює перелік аудиторських процедур, які б дали можливість:

- встановити достовірність первинних даних бухгалтерського обліку щодо фактичної наявності та руху виробничих запасів;
- перевірити повноту і своєчасність відображення первинних даних з обліку виробничих запасів у зведених документах та реєстрах;
- перевірити правильність ведення обліку виробничих запасів відповідно до чинних законодавчих і нормативних актів, облікової політики суб'єкта господарювання;
- перевірити стан збереження виробничих запасів у суб'єкта господарювання;
- підтвердити або спростувати показники фінансової звітності суб'єкта господарювання, які залежать від достовірності, повноти, своєчасності відображення господарських операцій, пов'язаних із рухом виробничих запасів.

Під час підготовки програми аудиту для виконання робіт за конкретним договором доречно враховувати такі обставини:

- визначені оцінки ризику суттєвих викривлень;

- рівень впевненості, який має бути забезпечений під час отримання аудиторських доказів у процесі виконання процедур по суті[39];
- заплановані терміни виконання тестів контролю і процедур по суті;
- можливість координації будь-якої позиції в плані перевірки, наприклад, заміна одного працівника на іншого, надання технічної або методичної допомоги;
- кількість асистентів (тобто працівників аудиторської фірми, які мають менший досвід роботи порівняно зі старшим персоналом);
- необхідність залучення інших аудиторів або експертів.

Програма аудиту виробничих запасів, як і інші документи, що формуються в процесі перевірки, є важливим інструментом, який дозволяє забезпечити якісне надання професійних послуг, а також зменшити ризик не виявлення суттєвих помилок. Виконання визначеного комплексу процедур залежить від обраного аудиторського підходу. По-перше, процедури отримання аудиторських доказів можна побудувати щодо інформації, яка систематизується на рахунках бухгалтерського обліку й потім слугує підставою для формування відповідного показника фінансової звітності. По-друге, процедури отримання аудиторських доказів можна побудувати для перевірки інформації про господарські операції в розрізі господарських циклів, що відбуваються на підприємстві, і пов'язаних з ними рахунків бухгалтерського обліку. З кожного розділу програми формуються документально підтверджені висновки, які є основою для формування та висловлення думки аудитора в аудиторському звіті та висновку. Програму аудиту виробничих запасів, як і загальний план, варто переглядати в ході перевірки (якщо це необхідно).

Причини всіх змін мають бути задокументовані. Отже, на підставі загального плану аудиту виробничих запасів аудитор розробляє та документально оформлює програму аудиту, яка деталізує та розкриває пункти плану аудиту (табл. 1.3)[25].

Табл. 1.3 Програма перевірки виробничих запасів

Організація, що перевіряється

Період перевірки

з/п	Перелік процедур	Період проведення процедури перевірки	Виконавець	Назва робочих документів	Примітки
1	Перевірка фактичної наявності та стану збереження виробничих запасів		Аудитор	Відомості інвентаризації	Провести інвентаризацію
2	Перевірка документального оформлення договорів про матеріальну відповідальність на підприємстві		Аудитор	Договори, трудові книжки	Нормативно-правова перевірка
3	Перевірка організації аналітичного обліку надходження виробничих запасів		Аудитор	Акти, прибуткові ордери, накладні, акти про приймання матеріалів, товарні чеки, оборотно-сальдова відомість по рах. 20 тощо	Вибіркова перевірка первинних документів
4	Перевірка організації аналітичного обліку списання виробничих запасів		Аудитор	Видаткові накладні, лімітно-забірні картки, оборотно-сальдова відомість по рах. 20	Дані реєстрів обліку звірити первинними документами, звірити підсумки
5	Перевірка правильності обліку надлишків та нестач виробничих запасів		Аудитор	Акт інвентаризації, оборотно-сальдова відомість	Опитати винних осіб
6	Перевірка правильності відображення залишків виробничих запасів		Аудитор	Оборотно-сальдові відомості по рах. 20	Арифметична перевірка

Продовж. табл. 1.3

№ з/п	Перелік процедур	Період проведення процедур перевірки	Виконавець	Назва робочих документів	Примітки
7	Перевірка відповідності даних аналітичного обліку виробничих запасів з бухгалтерськими регістрами та фінансовою звітністю		Аудитор	Баланс (ф. № 1- м), Оборотно-сальдові відомості по рах. 20	Зіставлення даних балансу з підсумками регістрів по рах. 20,
8	Узагальнення результатів аудиту		Аудитор	Аудиторський звіт	Надати керівництву необхідні рекомендації

У ході проведення перевірки аудитор може внести відповідні коригування до плану проведення перевірки. Аудитор також має проаналізувати та виявити зміни, що мали місце після проведення останнього аудиту. Організацію аудиту виробничих запасів доцільно розпочати з перевірки своєчасності і повноти проведення інвентаризації запасів. При цьому потрібно звернути увагу на терміни проведення інвентаризації, склад комісії, правильність відображення результатів інвентаризації в бухгалтерському обліку. Варто звернути увагу на правильність визначення збитків (шкоди) завданих матеріально-відповідальною особою від нестачі виробничих запасів (наявність пояснення матеріально-відповідальної особи, погодження нею на відшкодування збитків та правильність відображення відшкодування в обліку). Далі перевіряється процес надходження виробничих запасів: своєчасність і правильність оприбуткування запасів, документальне оформлення первинних документів та відображення їх в обліку; також варто перевірити правильність складання актів розбіжності кількості та якості матеріальних цінностей, що надійшли, і своєчасність пред'явлення претензій до постачальників або транспортних організацій.

Таким чином, планування та організація аудиту виробничих запасів включає безпосереднє попереднє планування аудиту та розробку загального плану та програми аудиту виробничих запасів. Ці документи, в свою чергу, забезпечать підвищення рівня контролю та покращать аудит операцій з виробничими запасами. На підставі плану та програми аудиту виробничих запасів проводиться безпосередній аудит виробничих запасів, що включає методичні аспекти перевірки.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

В результаті дослідження теоретичних засад виникнення та становлення поняття аудит можна зробити наступні висновки:

1. Аудит на даному етапі розвитку суспільства, являє собою перевірку і підтвердження незалежним аудитором фінансової звітності щодо її достовірності, повноти та законності.
2. Стрімкого розвитку в Україні такого поняття як аудит набуло у зв'язку з розвитком приватної форми власності та зацікавленість іноземців у відкритті бізнесу в Україні, оскільки в порівнянні з іншими європейськими країнами в Україні менша величина заробітної плати та відповідно й податків, як загальнодержавних так і місцевих.
3. Аудит виробничого підприємства нічим не відрізняється від аудиту підприємств інших галузей, за винятком додаткової та більш детальної уваги до 2 класу рахунків бухгалтерського обліку, а саме в частині таких класів рахунку, як 20 «Виробничі запаси», 26 «Готова продукція».

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА АУДИТУ ВИРОБНИЧИХ ПІДПРИЄМСТВ НА ПРИКЛАДІ ПРАТ «ВЕТРОПАК ГОСТОМЕЛЬСЬКИЙ СКЛОЗАВОД»

2.1 Економічно-організаційна характеристика ПрАТ «ВЕТРОПАРК ГОСТОМЕЛЬСЬКИЙ СКЛОЗАВОД»

Базовим підприємством для вивчення дослідження теми «Аудит оподаткування операцій виробничого підприємства» було обрано ПРАТ "ВЕТРОПАК ГОСТОМЕЛЬСЬКИЙ СКЛОЗАВОД», що діє на підставі прийнятого статуту.

Дане підприємство за організаційно правовою формою господарювання є приватним акціонерним товариством, яке має власне майно, що відокремлене від його засновників, рахунки в українських банках в національній та іноземній валюті, торгівельну марку, печатку з власним найменуванням державною мовою.

ПрАТ «Ветропак гостомельський склозавод» являє собою виробниче підприємство, що спеціалізується на виготовленні склотари в Україні.

Компанія є одним з провідних європейських виробників скляної тари. Випускаючи величезний асортимент скляної тари для промисловості, яка виробляє продукти харчування і напої, а також надаючи широкий спектр послуг, компанія поставляє "скло, зроблене за індивідуальним замовленням". Тобто, вона володіє настільки широкими можливостями для дизайну і розробки скляної тари, що вироблена продукція з формальної точки зору і візуально найкращим чином відображає ідею компанії і відповідає стратегії маркетингу, і при цьому ще й задовольняє побажання споживачів. Компанія надає широкий спектр послуг від розробки першокласної тари до своєчасного консалтингового обслуговування і надання допомоги в розв'язанні питань, пов'язаних з технологією розливу, кондиціонуванням і закупорюванням готової продукції.

Таке всеосяжне обслуговування є фундаментальною причиною того, що компанія займає провідне положення на ринках Швейцарії, Австрії, Чеської

Республіки, Словаччини і Хорватії. Як частина корпоративної стратегії, компанія виробляє свою продукцію і надає послуги, виходячи із запитів кожного з вказаних ринків. Починаючи з 1991 року, компанія постійно здійснювала інвестування у східноєвропейський ринок, тобто регіон, який стає все більш важливим для міжнародного виробництва продуктів харчування і напоїв. Організаційна структура ПрАТ «Гостомельський склозавод» у глобальному розрізі наведено на рис.2.1

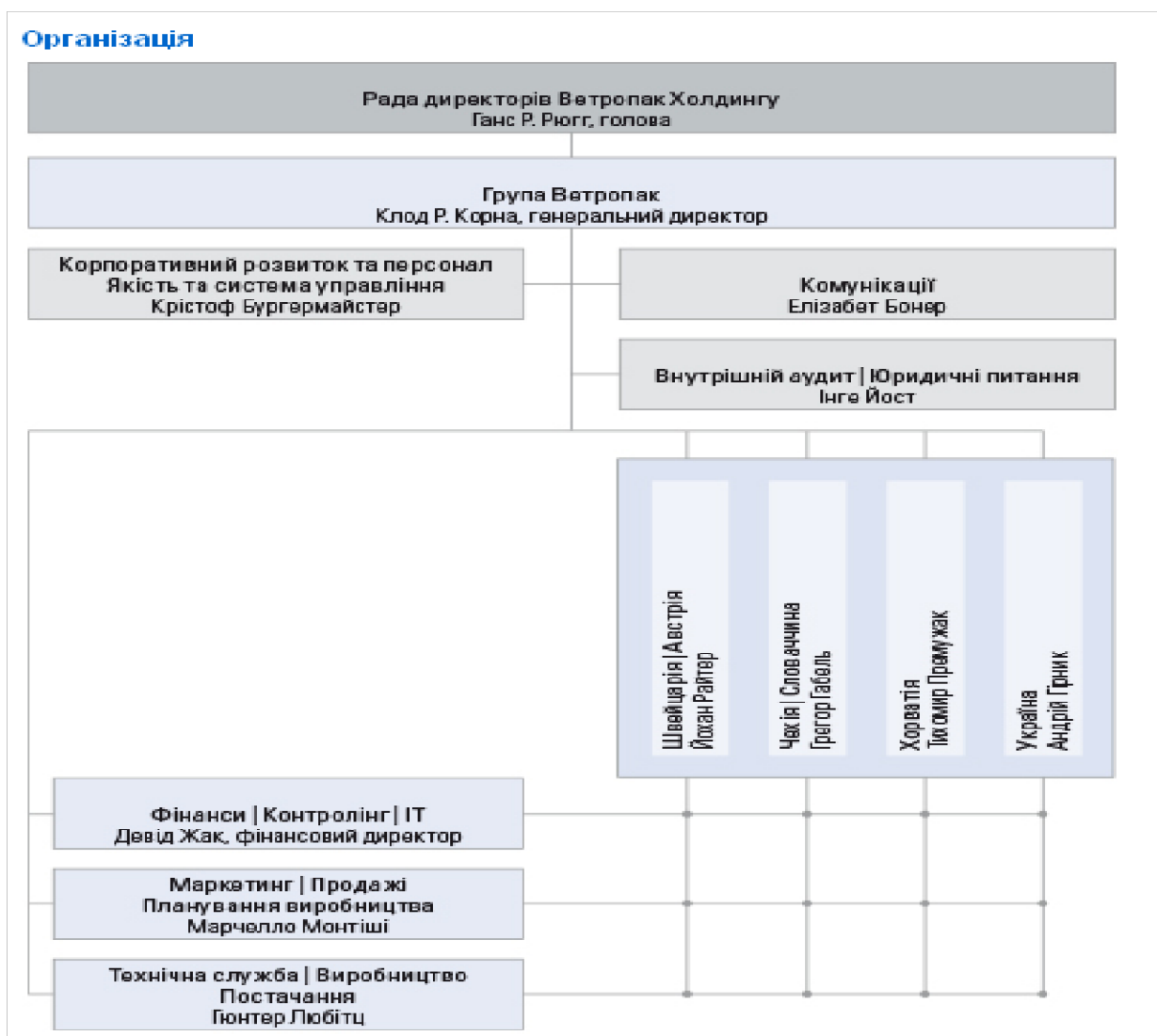

Рис.2.1 Організаційна структура ПрАТ «ГОСТОМЕЛЬСЬКИЙ СКЛОЗАВОД»

ПРАТ «Ветропак Гостомельський Склозавод» - один з найбільших виробників скляної тари в Україну. Історія заводу починається в 1912 році, з 2006 року належить до європейської групи компаній Vetropack. Гостомельський склозавод став восьмим у групі, інші заводи розташовані на території Швейцарії, Австрії, Чехії, Словаччини та Хорватії[40].

Організаційна структура ПрАТ «Гостомельський склозавод» у розрізі підприємства наведено на рис. 2.2

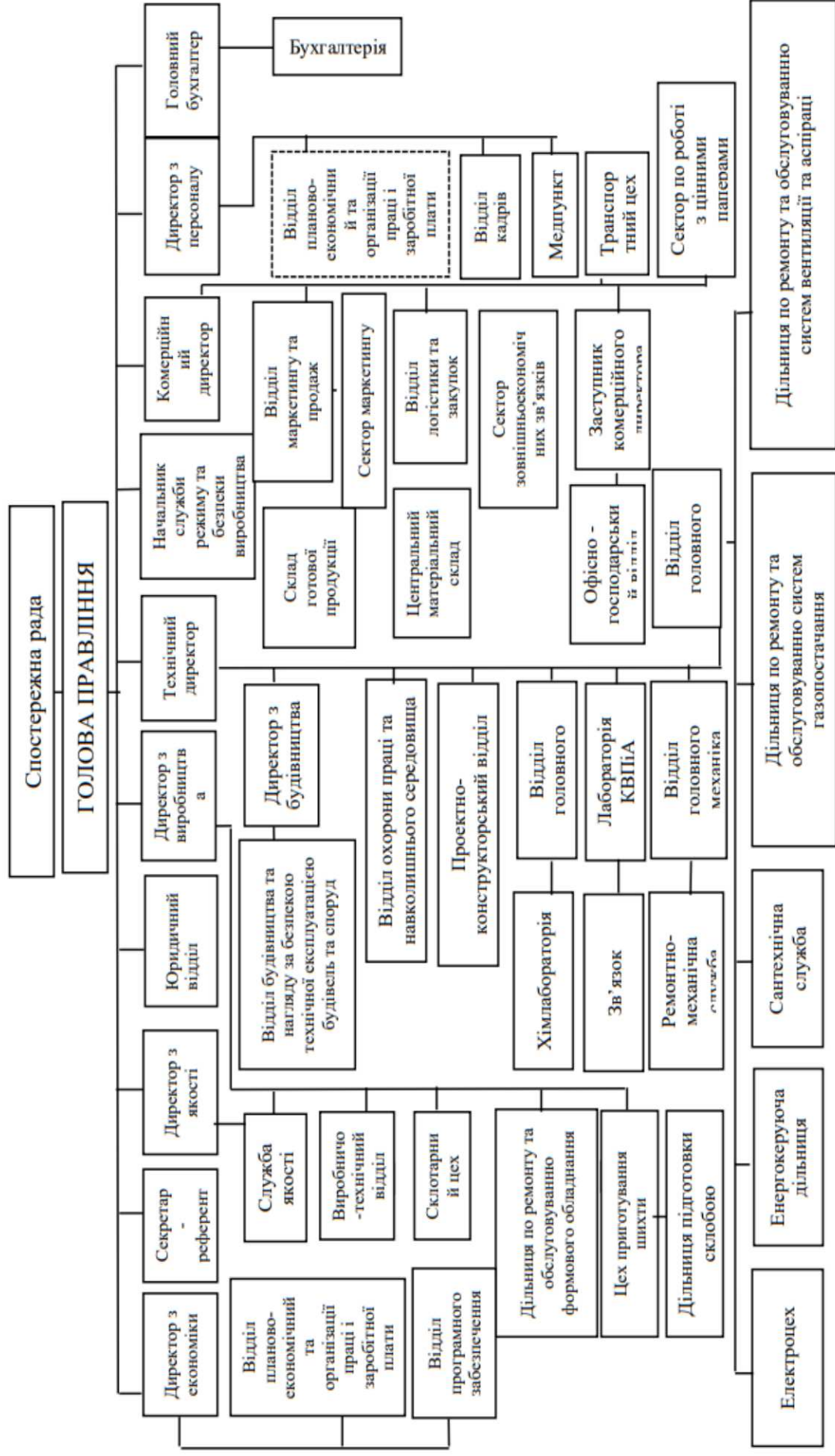

Рис. 2.2 Організаційна структура ПрАТ «ГОСТОМЕЛЬСЬКИЙ СКЛОЗАВОД» у розрізі підприємства

Процесом організації бухгалтерського обліку та відповідними питаннями при його організації на даному підприємстві займається наглядова рада відповідно до нормативних та законодавчих актів.

Стосовно форми ведення бухгалтерського обліку то на підприємстві вона є комп'ютеризована. Формою ведення бухгалтерського обліку є комп'ютерна, що має ряд переваг в порівнянні з паперовою формою ведення.

Головною перевагою комп'ютеризованої систем обліку є те, що вона оперативно відображає всі господарські процеси, які пов'язані з отриманням різних показників, що характеризують фінансово-господарську діяльність підприємства.

У даній обліковій системі інформація йде по єдиному каналу і використовується для всіх потреб управління.

Комп'ютеризована форма ведення бухгалтерського обліку зокрема передбачає:

- накопичення та багаторазове використання облікових даних;
- необмежені можливості щодо побудови аналітичного обліку;
- автоматичне отримання інформації про відхилення від встановлених норм, нормативів, завдань тощо;
- одержання звітних показників у режимі діалогу «людина-комп'ютер»;
- автоматичне формування всіх облікових регістрів і форм звітності на основі даних, відображених у системі розрахунків;
- використання конкретної комп'ютерної програми;
- забезпечення збереженості, виявлення та недопущення несанкціонованого доступу до облікових даних, які зберігаються на магнітних носіях[23].

На рівні з директором відповідальність перед державними та контролюючими органами несе головний бухгалтер підприємства, оскільки підприємство має централізовану бухгалтерію.

Отже, враховуючи все викладене вище можна зробити висновок, що на ПрАТ «ПРАТ "ВЕТРОПАК ГОСТОМЕЛЬСЬКИЙ СКЛОЗАВОД» бухгалтерський облік господарських операцій ведеться централізовано та в комп'ютерній формі. Бухгалтерський облік повністю автоматизований, що полегшує роботи працівників та зменшує ймовірність на допущення, якихось помилок в облікових регістрах та звітності. Бухгалтерський і податковий облік ведеться відповідно до чинного законодавства України.

2.2 Організація проведення аудиту на виробничих підприємствах та документальне оформлення результатів

Із самого початку існування України як незалежної держави, в країнах партнерів вона асоціювалась як країна виробник а не країна продавець, оскільки на її території є всі для цього умови. У зв'язку з цим стало все більше створюватись та розвиватись виробничі підприємства.

Виробниче підприємство являє собою таке підприємство, яке здійснює виробництво товарів, надає послуги. До виробничих підприємств належать: промислові, сільськогосподарські, будівельні, побутового обслуговування населення тощо. Виробництво товарів та послуг є для них визначальним.

Так за даними Державної статистики України на території України у 2021 році нараховується 248 217 виробничих підприємств[22].

За своєю специфікою аудит виробничих підприємство нічим не відрізняється за аудит будь-якого іншого підприємства. За винятком лише того, що при проведенні перевірки виробничого підприємства більшу увагу звертають на аналіз на контроль рахунків 20-26 бухгалтерського обліку[38].

З метою узагальнення отриманої інформації під час аудиторської перевірки та обґрунтування аудиторського висновку аудитор необхідно результати проведених досліджень документально відображати.

Аудит - це процес оцінки фінансової звітності та внутрішнього контролю підприємства з метою забезпечення достовірності та надійності фінансової інформації.

Аудит виробничого підприємства може включати перевірку фінансових звітів, оцінку системи внутрішнього контролю, перевірку дотримання законодавства та стандартів, аналіз ефективності операцій та ризиків, а також інші аспекти, що впливають на фінансову діяльність підприємства.

Аудитори проводять детальний аналіз фінансових документів, проводять перевірку фізичних активів, спілкуються з керівництвом та співробітниками підприємства. Після завершення аудиту, аудитори складають звіт, в якому висловлюють свою думку щодо достовірності фінансової звітності та рекомендації щодо поліпшення внутрішнього контролю.

Важливо зазначити, що аудит виробничого підприємства може бути обов'язковим згідно з вимогами законодавства або здійснюватися за бажанням самого підприємства для підвищення довіри стейкхолдерів та виявлення можливих проблем[12].

Організація проведення аудиту на виробничих підприємствах включає кілька етапів та вимагає документального оформлення результатів. Ось загальна схема організації аудиту та документального оформлення результатів:

Планування аудиту: розробляється план аудиту, визначають обсяг та характер аудиторських процедур, а також встановлюють терміни проведення аудиту.

Збір аудиторських доказів: збирається аудиторські докази, що включають фінансові звіти, документи про операції, контракти, рахунки, звіти про виробництво та інші відповідні документи. Вони також проводять перевірку фізичних активів, спілкуються з керівництвом та співробітниками підприємства.

Аналіз та оцінка доказів: аналізується зібрані докази, оцінюють їх достовірність та релевантність. Вони порівнюють факти з вимогами стандартів аудиту та встановлюють, чи існують які-небудь невідповідності або проблеми.

Оформлення аудиторських висновків: Після аналізу доказів аудитори формують свої висновки щодо фінансової звітності та ефективності операцій підприємства. Вони документують свої висновки та результати аудиту у відповідних аудиторських звітах.

Підготовка аудиторського звіту: підготовляється аудиторський звіт, який містить їх висновки та рекомендації щодо фінансової звітності та внутрішнього контролю підприємства. Цей звіт передається керівництву підприємства та іншим зацікавленим сторонам.

Зберігання аудиторської документації: аудитори зобов'язані зберігати аудиторську документацію, яка включає робочі папки, запити до клієнта, аналітичні розрахунки та інші відповідні документи. Це дозволяє забезпечити перевірку та перегляд аудиторських результатів у майбутньому.

Тепер детально розглянемо кожен етап:

1. Планування аудиту є важливим етапом аудиторського процесу і включає ряд кроків. Ось деякі ключові етапи планування аудиту:

- Розуміння бізнесу та середовища: все починають з розуміння бізнесу підприємства, його галузі, стратегії, внутрішнього контролю та ризиків. Це допомагає визначити області, які потребують особливої уваги під час аудиту.

- Встановлення аудиторських цілей: встановлюються аудиторські цілі, які визначають, яку інформацію потрібно зібрати та які аудиторські процедури будуть використовуватися. Ці цілі пов'язані з оцінкою достовірності та релевантності фінансової звітності.

- Визначення ризиків: ідентифікуються потенційні ризики, які можуть вплинути на достовірність фінансової звітності. Це можуть бути ризики пов'язані зі змінами в законодавстві, фінансовими операціями, внутрішнім контролем тощо[5].

- Вибір аудиторських процедур: вибираються аудиторські процедури, які допоможуть зібрати необхідні докази. Це можуть бути

аналітичні процедури, перевірка документів, спостереження, запити до клієнта, підтвердження від третіх сторін та інші методи.

- Визначення обсягу аудиту: визначається обсяг аудиту, тобто скільки детально будуть перевірятися окремі показники фінансової звітності. Це залежить від ризиків, важливості показників та інших факторів.

- Розподіл роботи та ресурсів: розподіляється робота та ресурси між членами аудиторської команди. Це включає призначення відповідальних аудиторів, визначення термінів та розподіл завдань.

- Розробка аудиторського плану: На основі всіх попередніх етапів, розробляється аудиторський план, який включає опис усіх необхідних дій, процедур та ресурсів для виконання аудиту.

Важливо, щоб аудиторський план був гнучким і адаптувався до змін у бізнесі та середовищі підприємства. Планування аудиту допомагає забезпечити ефективність та якість аудиторського процесу.

2. Збір аудиторських доказів: збирається аудиторські докази, що включають фінансові звіти, документи про операції, контракти, рахунки, звіти про виробництво, запити до сторін, аналіз фінансових транзакцій та інші відповідні документи. Вони також проводять перевірку фізичних активів, спілкуються з керівництвом та співробітниками підприємства та документуються проведені процедури.

3. Аналіз та оцінка аудиторських доказів є важливим етапом аудиторського процесу і допомагає аудиторам зробити об'єктивні висновки щодо достовірності фінансової звітності підприємства. Ось деякі кроки, які зазвичай включаються в аналіз та оцінку аудиторських доказів:

- Перевірка достовірності доказів: перевіряється достовірність аудиторських доказів, щоб переконатися, що вони є достатніми, відповідними та надійними. Це може включати перевірку джерел доказів, оцінку їх надійності та релевантності.

- Аналіз зібраних доказів: аналізуються зібрані аудиторські докази, щоб зрозуміти їх сутність та відповідність аудиторським цілям. Це може

включати порівняння фактичних результатів з очікуваними, виявлення аномалій або незвичайних показників, аналіз трендів та інші методи[6].

- Оцінка ризиків та помилок: оцінюється ризики та можливість виникнення помилок у фінансовій звітності. Це допомагає визначити, які області потребують додаткової уваги та перевірки. Оцінка ризиків також допомагає визначити, які аудиторські процедури слід застосувати[28].

- Порівняння зі стандартами та нормами: порівнюється зібрані докази з відповідними стандартами, нормами та правилами. Це допомагає встановити, чи відповідає фінансова звітність вимогам та чи виявлені помилки або недоліки.

Важливо, щоб проведений аналіз та оцінку аудиторських доказів було проведено об'єктивно та професійно. Це допомагає забезпечити якість та надійність аудиторських результатів.

4. Оформлення аудиторських висновків: на основі аналізу та оцінки аудиторських доказів, аудитори формулюють свої аудиторські висновки. Це може включати виявлення недоліків, рекомендації щодо поліпшення внутрішнього контролю, висновки щодо достовірності фінансової звітності та інші висновки[46].

5. Підготовка аудиторського звіту є важливим етапом аудиторського процесу і допомагає аудиторам представити свої результати та висновки щодо фінансової звітності підприємства. Ось деякі кроки, які зазвичай включаються в підготовку аудиторського звіту:

- Заголовок та ідентифікація: аудиторський звіт починається зі заголовка, який вказує, що це аудиторський звіт. Також включається ідентифікація аудиторської фірми, яка проводила аудит, а також назва підприємства, яке було перевірено.

- Опис обсягу аудиту: в аудиторському звіті надається опис обсягу аудиту, тобто які аспекти фінансової звітності були перевірені аудиторами. Це може включати перевірку балансу, звіт про прибутки та збитки, готовність підприємства до продовження діяльності та інші аспекти.

- Висновки аудитора: аудиторський звіт містить висновки аудитора щодо достовірності фінансової звітності. Аудитори можуть підтвердити, що фінансова звітність відповідає стандартам бухгалтерського обліку або виявити недоліки та помилки, які потребують уваги.

- Зауваження та рекомендації: у деяких випадках аудитори можуть надати зауваження та рекомендації щодо поліпшення внутрішнього контролю або процесів фінансової звітності. Це може допомогти підприємству вдосконалити свою діяльність та зменшити ризики.

- Підпис та датування: аудиторський звіт завершується підписом аудитора та датою підписання. Це підтверджує, що аудитор відповідає за висновки та результати аудиту.

Зберігання аудиторської документації є важливим аспектом аудиторської практики і допомагає забезпечити доказову базу для проведених аудиторських робіт. Ось деякі важливі аспекти зберігання аудиторської документації[26]:

- Термін зберігання: документація повинна зберігатися протягом певного періоду часу, який може бути визначений законодавством або професійними стандартами. Зазвичай цей термін становить кілька років, залежно від юрисдикції та типу аудиту.

- Захист і конфіденційність: аудиторська документація повинна бути збережена в безпечному місці з обмеженим доступом, щоб забезпечити конфіденційність і запобігти несанкціонованому доступу до неї. Це може включати фізичні заходи безпеки, такі як замки і контроль доступу, а також електронні заходи безпеки, такі як шифрування та паролі[8].

- Організація і систематизація: аудиторська документація повинна бути організована і систематизована таким чином, щоб забезпечити легкий доступ до неї в разі потреби. Це може включати використання системи файлів або електронних баз даних, які дозволяють швидкий пошук і розподіл документів.

- Зберігання електронної документації: з огляду на зростання використання електронних систем обробки даних, аудиторська

документація може бути збережена у форматі електронних файлів. В такому випадку важливо забезпечити їхню цілісність, доступність і захищеність від несанкціонованого доступу.

- Знищення документації: після закінчення терміну зберігання, аудиторська документація може бути знищена згідно з встановленими процедурами і політиками. Важливо дотримуватися вимог щодо знищення, щоб запобігти неправомірному використанню або розголошенню інформації.

Отже, підсумовуючи сказане вище можна зробити висновок, що документальне оформлення результатів аудиту є важливою складовою для забезпечення прозорості, відповідності стандартам аудиту та можливості перевірки аудиторських висновків. Це також допомагає забезпечити взаєморозуміння між аудиторами, керівництвом підприємства та іншими зацікавленими сторонами

2.3 Джерела отримання та класифікація аудиторських доказів

Розпочинаючи процес проведення аудиту підприємства, досить вагомою складовою виступають аудиторські докази. Вони являють собою свідчення, що стосуються фінансової звітності підприємства клієнта, які отримує аудитор з різноманітних джерел, передусім від управлінського персоналу, третіх осіб, самостійно за допомогою аудиторських процедур, з інших джерел. Аудиторські докази є надійними, якщо вони отримані з компетентних та достовірних джерел (інформація може бути отримана у межах суб'єкта господарювання або за його межами, а також одержана аудитором у ході здійснення аудиту). Також на надійність доказів має вплив характер отриманої інформації: у документальній формі та у формі усних пояснень.

Джерела отримання аудиторських доказів можуть бути різноманітними. Основні джерела включають:

1. Внутрішні джерела:

Це документи та інформація, що знаходяться в межах самого підприємства. Вони можуть включати наступні джерела:

- а) фінансові звіти;
- б) бухгалтерські записи;
- в) дані з первинних документів (контракти, звіти про виробництво та інші);
- г) внутрішні документи;
- д) політики та процедури,
- є) інші внутрішні джерела.

2. Зовнішні джерела: Це документи та інформація, які надаються зовнішніми сторонами, такими як банки, постачальники, клієнти, регуляторні органи, аудитори попередніх періодів та інші сторони. Вони можуть включати банківські виписки, договори, листи, звіти з аудиту попередніх періодів, акти звірки та інші зовнішні джерела.

Класифікація аудиторських доказів зазвичай здійснюється за наступними категоріями наведеними в табл. 2.1[7]

Табл. 2.1 Класифікація аудиторських доказів

Категорія аудиторського доказу	Опис категорії
Документальні докази	письмові документи, які підтверджують факти або події. Вони можуть включати фінансові звіти, контракти, рахунки, виписки з банківських рахунків, договори та інші документи
Фізичні докази	матеріальні об'єкти або активи, які можуть бути перевірені фізично. Вони можуть включати запаси, обладнання, нерухомість, товари на складі та інші фізичні активи
Усні докази	свідчення або висловлювання осіб, які мають відношення до підприємства. Вони можуть включати співробітників, керівництво, клієнтів, постачальників та інших зацікавлених сторін.
Аналітичні докази	Вони можуть включати порівняння фінансових показників з попередніми періодами, зі стандартами галузі або з прогнозними даними

Так перевірка документальних доказів, в основному це первинні документи, щодо оформлення господарських операцій підприємства, дає

змогу виявити фальсифіковані дані, стирання чи/та підробки підписів, зміни номенклатури, кількості, ціни, вартості.

Для реєстрації господарських операцій підприємство використовує різні первинні документи акти виконаних робіт, видаткові накладні, прибуткові накладні, товаро-транспортні накладні, лімітно-забірні картки тощо. На рис. 2.1 наведено обов’язкові реквізити до документів [51]

Рис 2.1. Перелік обов’язкових реквізитів первинного документа, які згідно законодавства України підтверджує його дійсність.

У разі відсутності будь якого з обов'язкових реквізитів, документ вважається недійсним і необхідно відкоригувати рахунки бухгалтерського обліку.

Для отримання фактичних доказів аудитор проводить інвентаризацію, чи спостереження над інвентаризацією, що дає можливість оцінити можливість виявлення розбіжностей між фізичними запасами та обліковими даними можуть допомогти виявити можливі проблеми у системі контролю запасів або недостатню точність обліку.

Також важливими процедурами є опитування, що може бути корисним для отримання додаткових пояснень, перевірки фактів або виявлення потенційних проблем.

Аналітичні процедури є важливою складовою аудиторського процесу і використовуються для оцінки ризику, ідентифікації потенційних невідповідностей та отримання аудиторських доказів. Вони базуються на аналізі фінансової і нефінансової інформації, що стосується аудитованої організації, так наприклад порівнюючи фінансові показники поточного періоду з попередніми періодами, щоб виявити зміни, що можуть бути несподіваними або незвичними

Класифікація аудиторських доказів допомагає аудиторам організувати та оцінити зібрані докази, а також визначити їх достовірність та релевантність для аудиторських цілей.

Релевантність вказує на те, наскільки докази пов'язані з аудиторськими цілями і допомагають аудиторам зробити обґрунтовані висновки.

Основні аспекти релевантності для аудиторських доказів включають:

1. Відношення до аудиторських цілей: Докази повинні мати прямий зв'язок з аудиторськими цілями, які включають перевірку достовірності фінансової звітності, виявлення помилок та недоліків, оцінку внутрішнього контролю тощо. Докази повинні бути спрямовані на підтвердження або спростування аудиторських тверджень.

2. Релевантність для ризиків: Докази повинні бути спрямовані на виявлення та оцінку ризиків, які можуть вплинути на достовірність фінансової звітності. Аудитори повинні зосередитися на тих областях, де існує високий ризик помилок або фальсифікації.

3. Надійність доказів: Докази повинні бути достатньо надійними та об'єктивними. Це означає, що докази повинні бути підтверджені незалежними джерелами, які мають достатню компетентність та авторитет. Наприклад, документи, фізичні підтвердження, аналіз фінансових даних можуть бути надійними доказами.

4. Адекватність та достатність: Докази повинні бути адекватними для підтвердження аудиторських тверджень. Аудитори повинні забезпечити достатню кількість доказів, щоб мати достатню впевненість у своїх висновках. Важливо збалансувати обсяг доказів з обмеженнями, такими як обсяг ресурсів та часу[47].

Достовірність аудиторських доказів є критичним аспектом аудиторського процесу і вказує на їхню надійність та об'єктивність. Достовірність доказів забезпечує високу якість аудиту та довіру до аудиторських висновків. Нижче в таблиці 2.2 перелічені деякі фактори, які впливають на достовірність аудиторських доказів:

Табл.2.2 Фактори які впливають на достовірність доказів

№ з/п	Фактор	Інформація, яка має вплив на достовірність доказів
1	Джерело доказів	Достовірність доказів залежить від джерела, з якого вони отримані. Докази, отримані від незалежних та надійних джерел, мають вищу достовірність. Наприклад, документи, отримані від незалежних сторін, можуть бути більш достовірними, ніж інформація, надана самим клієнтом.
2	Компетентність джерела	Достовірність доказів також залежить від компетентності джерела. Джерела, які мають високий рівень компетентності та експертизи відповідно до аудиторських потреб, забезпечують більш достовірні докази. Наприклад, думка фахівця з відповідної галузі може мати вагу в аудиторському процесі.
3	Об'єктивність доказів	Достовірність доказів також залежить від об'єктивності їхнього збору та оцінки. Аудитори повинні мати об'єктивний підхід до збору та оцінки доказів, уникати впливу особистих переконань або інтересів.

Продовження табл.2.2

4	Надійність доказів	Достовірність доказів також пов'язана з їхньою надійністю. Докази, які є достатньо переконливими та підтвердженими, мають вищу достовірність. Наприклад, фізичні підтвердження, документи з надійних джерел або аналіз фінансових даних можуть бути більш надійними доказами.
5	Об'єктивність доказів	Достовірність доказів також залежить від об'єктивності їхнього збору та оцінки. Аудитори повинні мати об'єктивний підхід до збору та оцінки доказів, уникати впливу особистих переконань або інтересів.
6	Надійність доказів	Достовірність доказів також пов'язана з їхньою надійністю. Докази, які є достатньо переконливими та підтвердженими, мають вищу достовірність. Наприклад, фізичні підтвердження, документи з надійних джерел або аналіз фінансових даних можуть бути більш надійними доказами
7	Внутрішній контроль	Наявність ефективних систем внутрішнього контролю в організації також впливає на достовірність аудиторських доказів. Сильні системи внутрішнього контролю забезпечують надійність фінансової звітності та допомагають аудиторам отримати достовірні докази

Аудитори повинні здійснювати адекватну оцінку достовірності аудиторських доказів та використовувати їх для формулювання обґрунтованих аудиторських висновків.

Отже, аудиторські докази є надійними, якщо вони отримані з компетентних та достовірних джерел. Виділяється декілька підходів до класифікації аудиторських доказів. Найбільш надійним є докази з зовнішніх джерел та які є у документованому вигляді.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

В результаті дослідження організації та методики аудиту виробничих підприємств (на прикладі діяльності ПрАТ «Ветропак гостомельський склозавод» можна зробити наступні висновки:

1. Дане підприємство підлягає обов'язковому аудиту, тому воно й було обраним за базу. ПрАТ «Ветропак гостомельський склозавод» являє собою один із найбільших виробників склотари в Україні, та його аудит

проводить відповідна аудиторська компанія, з якою укладено договір про надання послуг.

2. Стосовно дослідження безпосередньо організації проведення аудиту виробничих підприємств, то вона включає в себе декілька етапів: планування, збір аудиторських доказів та безпосередньо оформлення результатів перевірки у вигляді аудиторського висновку.

3. Виявлено, що є різні джерела отримання аудиторських доказів проте аудитори в процесі своєї діяльності надають більшу перевагу документальним, фізичним та аналітичним доказам, такий доказ як усний вони беруть під сумнів.

РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ ВИРОБНИЧИХ ПІДПРИЄМСТВ

3.1 Методи та методичні прийоми аудиту виробничих підприємств

Аудит виробничих підприємств включає в себе використання різних методів та методичних прийомів для оцінки фінансової звітності та внутрішнього контролю. Деякі з них наведені нижче:

Аналіз фінансових звітів: перевіряється фінансові звіти підприємства, включаючи баланс, звіт про прибутки та збитки, звіт про зміни власного капіталу та готують аналітичні висновки щодо їх достовірності та відповідності вимогам стандартів фінансової звітності.

Аудитори починають з оцінки ризиків, пов'язаних з фінансовою звітністю підприємства. Вони аналізують фактори, які можуть вплинути на достовірність звітності, такі як внутрішній контроль, складність операцій, ризики зовнішнього середовища та інші. Згодом перевіряють документацію, яка підтримує фінансову звітність, таку як рахунки, договори, витрати, доходи тощо. Вони переконуються, що ця документація є достатньою, достовірною та відповідає вимогам стандартів бухгалтерського обліку. Здійснюється пошук можливих помилок або випадків шахрайства в фінансовій звітності, проводять детальну перевірку транзакцій, аналізують не співпадіння та виявляють будь-які незвичайні або підозрілі показники.

Додатково проводиться аналіз фінансових показників, таких як рентабельність, ліквідність, платоспроможність та інші. Вони порівнюють ці показники зі стандартами галузі та з попередніми періодами, щоб виявити потенційні аномалії або незвичайні зміни.

Перевірка відповідності стандартам: Аудитори перевіряють, чи відповідає фінансова звітність підприємства вимогам стандартів бухгалтерського обліку. Вони переконуються, що звітність правильно

відображає фінансовий стан, результати операцій та готовність до продовження діяльності підприємства[15].

Перевірка внутрішнього контролю: Аудитори оцінюють систему внутрішнього контролю підприємства, що включає процедури та політики, спрямовані на забезпечення ефективного управління ризиками, запобігання шахрайству та помилкам у фінансовій звітності.

Перевірка фізичних активів: Аудитори проводять перевірку фізичних активів підприємства, таких як запаси, обладнання та нерухомість, для підтвердження їх наявності, стану та відповідності звітності.

Аналіз ефективності операцій: Аудитори оцінюють ефективність операцій підприємства, включаючи аналіз фінансових показників, рентабельності, оборотності активів та інших показників продуктивності.

Перевірка дотримання законодавства: Аудитори перевіряють, чи дотримується підприємство вимог законодавства та регуляторних органів, що стосуються фінансової звітності та операцій.

Так, щоб провести вищевказані методи, аудитор виконує прийоми, що наведені в табл. 3.1

Табл. 3.1 Прийоми, що використовує аудитор щоб провести вищевказані методи

Прийоми аудиту	Суть дій	Результат процедури
Спостереження	Візуальне спостереження за: різними процесами в організації, такими як процеси виробництва, обробки транзакцій, контролю запасів;	інформації щодо бізнес процесів підприємства
	фізичними активами, такими як запаси, обладнання, нерухомість,	перевірка їх наявності, стану
	виконанням різних процедур, таких як процедури контролю, перевірки документації, розподілу обов'язків тощо,	докази в правильному виконанні процедур та відповідності внутрішньому контролю
	за процесом створення обробки та зберігання документації, такої як фінансові звіти, контракти, рахунки тощо,	впевненість в наявності та правильності документації

Продовження табл. 3.1

Опитування	отримання інформації від персоналу підприємства	може бути проведене у формі особистих співбесід, електронних анкет або телефонних розмов , для отримання додаткової інформацію, перевірити факти, виявити потенційні проблеми або недоліки
Підрахунок	математичні обчислення та перевірку арифметичних операцій	перевірка сум, розрахунків, відсотків, податків, знижок, амортизації та інших фінансових показників, щодо можливих помилок, недоліків або неправильності обчислень, що можуть вплинути на достовірність фінансової звітності.
Аналіз	вивчення фінансової звітності, документації та інших джерел інформації	аналіз трендів та змін в фінансовій звітності протягом декількох періодів, відхилень фактичних фінансових показників від планових або очікуваних значень, співвідношення між різними фінансовими показниками, такими як рентабельність, ліквідність, заборгованість тощо
Вивчення	Вивчення первинних документів	Отримання впевненості, що документи відповідають вимогам законодавства, містять необхідну інформацію та відображають правильність та достовірність операцій, відсутні пропуски або дублікати документів, документи внесені в облікові реєстри в тому періоді до якого відносяться.

Джерело інформації [16]

Отже, підсумовуючи сказане можна зробити висновок, що дотримання усіх вище перерахованих методів та методичних прийомів

дозволяють аудиторам при проведенні аудиту виробничих підприємств отримати та дослідити якомога більше інформації, та виявити її достовірність.

3.2 Збір аудиторських доказів та оформлення робочих документів

Збір аудиторських доказів є важливою частиною аудиторського процесу і включає різні кроки та методи. Ось деякі кроки, які зазвичай включаються в процес збору аудиторських доказів:

- Розуміння бізнесу та середовища: починається з розуміння бізнесу підприємства, його галузі, стратегії, внутрішнього контролю та ризиків. Це допомагає аудиторам визначити області, які потребують особливої уваги під час збору доказів.

- Визначення аудиторських цілей: встановлюються аудиторські цілі, які визначають, яку інформацію потрібно зібрати та які аудиторські процедури будуть використовуватися. Ці цілі пов'язані з оцінкою достовірності та релевантності фінансової звітності.

- Вибір аудиторських процедур: вибираються аудиторські процедури, які допоможуть зібрати необхідні докази. Це можуть бути аналітичні процедури, перевірка документів, спостереження, запити до клієнта, підтвердження від третіх сторін та інші методи.

- Збір доказів: збираються аудиторські докази, виконуючи обрані аудиторські процедури. Це може включати аналіз фінансових звітів, перевірку бухгалтерських записів, перевірку документів, спостереження за операціями, проведення інтерв'ю зі співробітниками та інші дії.

- Документування доказів: документується зібрані докази у робочих папках або електронних системах. Це допомагає забезпечити прозорість та перевірку аудиторських результатів, а також забезпечує відповідну аудиторську документацію[18].

Професійні стандарти аудиту показують способи збору аудиторських доказів, це тести узгодженості та тести підтвердження.

Тести узгодженості та тести підтвердження є двома основними типами аудиторських процедур, які використовуються для збору аудиторських доказів. Давайτε розглянемо кожен з них детальніше:

Тести узгодженості (Substantive Tests of Transactions): ці тести спрямовані на перевірку правильності та достовірності окремих транзакцій, які відображаються в фінансовій звітності. Аналізують документацію, контракти, рахунки, платіжні доручення та інші джерела інформації, щоб перевірити, чи були транзакції виконані згідно з встановленими процедурами та політиками, чи були правильно обліковані та чи відповідають вони вимогам стандартів фінансової звітності.

Тести підтвердження (Substantive Tests of Balances): ці тести спрямовані на перевірку достовірності та точності балансів на рахунках у фінансовій звітності. Аудитори звертаються до зовнішніх джерел підтвердження, таких як банки, постачальники, клієнти, щоб отримати незалежну підтверджуючу інформацію про баланси на рахунках. Наприклад, аудитор може надіслати листи-підтвердження поштою або електронною поштою, запитуючи сторонніх осіб про підтвердження балансів або інших фінансових показників.

Обидва типи тестів є важливими для аудиторського процесу, оскільки дозволяють аудиторам отримати достатній обсяг аудиторських доказів для підтвердження або спростування аудиторських тверджень. Вони допомагають забезпечити надійність та достовірність фінансової звітності та виявити можливі помилки, недоліки або шахрайство.

3.3 Робочі документи аудитора, як один із методів накопичення інформації про підприємство

Робочі документи аудитора є важливим інструментом для накопичення інформації про підприємство під час аудиторського процесу. Вони допомагають аудиторам організувати та документувати проведені процедури, зібрані докази та зроблені висновки. Ось кілька типових робочих документів, які використовуються аудиторами:

Робочі папки: Це основний засіб організації робочих документів аудитора. Робочі папки містять інформацію про підприємство, план аудиту, проведені процедури, зібрані докази та висновки. Вони можуть бути організовані за різними розділами, відповідно до структури аудиту.

Запити до клієнта: Аудитори можуть складати запити до клієнта для отримання додаткової інформації або підтвердження певних фактів. Ці запити можуть стосуватися фінансової звітності, внутрішнього контролю, операцій тощо. Відповіді на запити також можуть бути документовані в робочих документах.

Аналітичні розрахунки: Аудитори використовують аналітичні розрахунки для порівняння фінансових показників підприємства з попередніми періодами, планами або іншими бенчмарками. Це допомагає виявити незвичайні зміни або потенційні проблеми.

Протоколи зустрічей: Аудитори можуть вести протоколи зустрічей з керівництвом та співробітниками підприємства. Ці протоколи містять записи про обговорення, отриману інформацію та уточнення, які можуть бути важливими для аудиторських висновків.

Списки перевірок: Аудитори можуть використовувати списки перевірок для перевірки виконання певних процедур або контролювання виконання певних завдань. Це допомагає забезпечити повноту та систематичність проведення аудиту.

Ці робочі документи допомагають аудиторам збирати, організовувати та документувати інформацію про підприємство під час аудиторського процесу. Вони є важливим джерелом доказів та

документації, які підтримують аудиторські висновки та забезпечують прозорість та перевірку аудиторських результатів.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3

В результаті дослідження особливостей проведення аудиту виробничого підприємства можна зробити наступні висновки:

1. Першочергово перед початком аудиту виробничих підприємств аудитори проводять оцінку ризиків, що пов'язані з фінансовою та іншими звітностями підприємства.

2. Одним із необхідним та можна сказати головним у процесі аудиту є збір аудиторських доказів та правильне оформлення аудиторських документів, оскільки вони є свого роду фундаментом успішного його проведення.

3. Процес аудиту потребує запису етапів, особливостей та результатів перевірки, для того щоб це не було свого роду купою паперу на якому написані дані, аудиторськими фірмами були розроблені їхні персональні унікальні робочі документи на основі яких і формується загальний висновок про підприємство.

РОЗДІЛ 4. АУДИТ, ЯК ОДИН ІЗ МЕТОДІВ КОНТРОЛЮ БУХГАЛТЕРСЬКИХ ДИСЦИПЛІН В СФЕРІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

4.1 Важливість викладання аудиту, як із методів контролю бухгалтерських дисциплін в сучасних умовах розвитку сфери вищої освіти

В умовах сьогодення відбувається стрімкий розвиток усіх сфер суспільно-економічного життя, зростають вимоги до рівня підготовки молодих фахівців, які за цих умов мають стати рушійною силою у конкурентній боротьбі за місце нашої країни у світовій системі господарських відносин.

Навчальна дисципліна «Аудит» є спеціальною, встановлює базові знання, потрібні для одержання професійних навичок.

Важливою метою оволодіння курсу «Аудит» є навчання студентів спеціальним методологічним технічним прийомам і способам, які показують зміст фактів господарського життя, а також мають на них вплив з метою пізнання предмета аудиту.

Беручи до уваги зазначену мету, у процесі оволодіння дисципліни вирішуються такі задачі:

- вивчити, що собою являє система фінансового контролю;
- вивчити основи аудиту;
- вивчити методологію аудиту;
- вивчити методику проведення аудиту господарсько-фінансової діяльності організації.

Студент, вивчивши дисципліну, повинен:

1) Знати:

- Міжнародні стандарти аудиту,
- Професійну етику бухгалтера та аудитора[19].

2) Вміти:

- користуватися джерелами інформації методами і прийомами аналізу;

- користуватися нормативними документами та рекомендаціями Аудиторської палати України.

3) Володіти:

- навичками складання документів аудитора (плану, програми аудиту, договору на надання аудиторських послуг, аудиторського висновку і т. д.).

Засвоєння програмного матеріалу дає змогу становленню у студентів нового економічного мислення.

Робоча програма освітнього курсу «Аудит» складена в залежності від специфіки підготовки фахівців. Програма включає послідовне вивчення навчального матеріалу та розподіл навчальних годин за розділами (темами), а також містить перелік практичних занять, не порушуючи логіки викладу дисципліни, за умови виконання вимог до рівня підготовки випускників[2].

Дисципліна «Аудит» ґрунтується на знаннях і вміннях, одержаних студентами при освоєнні предметів: «Бухгалтерський облік», «Аналіз господарської діяльності», «Звітність підприємств » та ін.

При вивченні дисципліни звертається увага на її прикладний характер, показується, де і коли вивчаються теоретичні положення та практичні навички, що можуть бути використані в майбутній практичній діяльності.

Вивчення матеріалу ведеться у формі, доступної для розуміння студентів, дотримується єдність термінології у відповідності з діючими державними стандартами.

Для проведення занять використовуються лекційні заняття, організаційно-діяльнісні, розбір виробничих ситуацій, проводяться дискусії з актуальних проблем аудиту, робота з методичними і довідковими матеріалами, застосовується обчислювальна техніка.

При викладенні дисципліни за відповідними розділами і темами використовуються законодавчі і нормативні акти, а також інструктивні та керівні матеріали галузевих міністерств і відомств.

Для розвитку творчої активності студентів передбачена поза аудиторна самостійна робота з проблем аудиторської діяльності в умовах ринку[48].

Освоєння дисципліни передбачає практичне осмислення її розділів і тем на практичних заняттях.

Отож, на нашу думку потрібно зробити викладання такого предмету, як аудит не тільки студентам які навчаються на спеціальності 071 «Облік та оподаткування», а також для всіх які мають відношення до поняття економічна освіта, для розширення їх кар'єрних можливостей.

4.2 Семінарське заняття як ефективний складник навчального процесу у ВНЗ

У процесі навчання особливу увагу відіграє вибір форми навчання студентів, оскільки деякі форми викладачі використовують доволі частіше, ніж інші. Таким видом заняття є семінарське заняття, що відрізняється з поміж інших видів занять тим, що студенти виконують завдання не з викладачами, а під їх керівництвом, що дозволяє їм самостійно мислити, викладач тільки скоригує студента у «відповідне русло думок», застосуючи знання отримані на лекційних заняттях.

Підготовка до семінару являє собою невелике пошукове завдання, яке має свого роду певні завдання, а саме: вивчення фактів, явищ під час роботи з підручником, розроблення плану викладання, здійснення плану дослідження в відшукуванні зв'язків одного явища з іншим, перевірка роботи на семінарі з практичними висновками.

Семінарські заняття виконують такі основні функції:

- навчальну (систематизацію, конкретизацію, чіткість і стислість й лаконічність розгляду навчального матеріалу під час семінарського заняття);
- розвивальну (дає можливість всебічно розвиватися студентам, вміти опрацьовувати різні матеріали й літературу);
- виховну (сприяє вихованню студента як особистості – інтелігента, який здатний обрати відповідну позицію в суспільстві);
- діагностично-корекційну (здатність перевіряти рівень засвоєння знань студентів під час навчального процесу й опрацюванні необхідних джерел для того, щоб уникнути прогалини в навчанні) та ін.

Важливим у методиці проведення семінарського заняття є порядок підготовки семінарів в активній формі. Вони містять дві частини: підготовчу й основну.

Етапи підготовчої частини (виконує викладач разом зі студентами):

1. Оголошення теми семінарського заняття.
2. Призначення відповідального за проведення семінарського заняття
3. Розробка студентом регламенту семінарського заняття.

Перші два етапи здійснює викладач заздалегідь, тобто до проведення семінарського заняття (наприклад, наприкінці попереднього заняття). Регламент семінарського заняття розробляє студент заздалегідь, адже він повинен уважно ознайомитися з темою семінарського заняття і вивчити питання, які повинні бути розглянуті за його планом.

Семінарське заняття дає можливість висловитись кожному студентові, постійно обирати різні теми доповіді, опрацьовувати цікаву літературу, обґрунтовувати власні тези й саморозвиватися.

Заняття в такій формі краще засвоюється й сприймається студентами. Викладач бачить кожного студента окремо, що допомагає йому справедливо оцінити рівень знань.

Загальна тривалість часу виступу з питання залежить від його складності, а також від обсягу матеріалу, що необхідно розглянути за планом семінарського заняття. Після складення регламенту студент заздалегідь (до семінарського заняття) повідомляє доповідачам час, який буде відводено на доповідь.

Призначення семінарських занять полягає у тому, що вони розвивають самостійність студентів, вдосконалюють та поглиблюють закріплені знання, розвивають вміння і навички роботи з додатковою та довідковою літературою, тому студенти оволодівають методами добору матеріалу, вчаться виділяти головне й користуватись різними формами роботи[49].

Загалом можемо виокремити такі вимоги до семінарських занять, як: високий організаційний, науково-методичний рівень семінарських занять, проведення семінарського заняття після прочитання циклу лекцій на відповідну тему навчальної дисципліни, виділення науково обгрунтованого об'єму літератури самостійної роботи під час підготовки до семінару, наявність графіка групових та індивідуальних консультацій за темою семінарського заняття.

Отже, семінарське заняття спрямоване на розвиток самостійних пошуків інформації і є невід'ємною частиною науково-дослідної роботи, що сприятиме використанню навчально-інформаційні уміння та навички під час використання теоретичних лекційних та самостійних знань у підготовці до семінарського заняття. Пошук невеликої кількості матеріалу для відповіді на семінарському заняття дає нагоду виступити зі своїм повідомленням, обгрунтувати та довести свою позицію та розвивати логічне мислення під час відповідей на питання викладачів упродовж усього навчання та застосування знань у майбутньому.

Типи семінарських занять у ЗВО

За формою семінарські заняття можуть бути різними. Основними чинниками, що впливають на тип семінарського заняття є кваліфікація

викладача, тип дисципліни, кількість годин, виділених на певну дисципліну і півень знань студентів. Провідними формами проведення семінарів вважають – бесіду й доповідь. Бесіда характеризується докладним обговоренням усіх пунктів певної теми, винесеної на семінар, а доповідь – це повідомлення за пунктом плану семінарського заняття. Завдяки планам семінарських занять студенти мають змогу заздалегідь підготуватися до певної теми. Форми проведення семінару обирає викладач і пропонує студентам. Вони можуть час від часу змінюватися. Доповіді зазвичай проводять за порядком пунктів плану заняття. Час відведений на одну доповідь залежить від кількості пунктів плану заняття. Щодо тематики, то її обговорюють щороку на кафедрі задля організації цікавих занять.

Семінарські заняття класифікують:

1. За складністю та умовами (власне семінари, підготовчі, міжпредметні).
2. За метою: комбіновані, семінари-повторення і систематизації знань; семінари вивчення нового матеріалу.
3. За формою організації заняття: диспут, семінар-бесіда, комбінований, семінар-обговорення (реферативний), семінар-конференція.

Ми розглянемо семінарські заняття за формою проведення у ВНЗ, які ще поділяють на: семінар з використанням евристичної бесіди, семінар-диспут, семінар з виступами студентів, міждисциплінарний семінар, комбіноване семінарське заняття, семінар-практикум, семінарське заняття в активній формі. Кожен тип семінарського заняття акцентує увагу на певний вид діяльності студентів, стимулює їх до роздумів, зміни ролей під час розгляду питань.

2.1. Семінар з використанням евристичної бесіди

Такий вид семінару є найпростішою його формою, що побудована на основі евристичної бесіди, адже студенти дають відповіді на

запитання, що мають проблемний характер і вимагають творчого, продуктивного мислення, як-от: «Чому...?», «Як ви вважаєте...?», «Чим можна пояснити...?» тощо. За допомогою такого типу семінару студенти навчаються вести ділове спілкування, поважають своїх опонентів, міркують й аналізують ситуації, висловлюють проблемні питання, які вони не розуміють для того, щоб зрозуміти їх. Бесіда допомагає поживати комунікацію студентів та дійти консенсусу з певних питань.

2.2. Семінар-диспут

Під час полеміки студенти вчаться аргументовано захищати свої думки, переконання й ідеї. Найбільш поширеними й ефективними є такі види семінару-диспуту, як «круглий стіл», дебати, форум, симпозіум (притаманні обмін думками між усіма учасниками, що привчає студентів вільно мислити, сприяти розвитку аналітичних навичок, розвиває здатність до чіткої аргументації, обстоювання власної позиції, адекватно оцінювати себе та поважати думки інших), можна проводити шляхом розгляду питань у вигляді невеликих доповідей студентів та подальшого обговорення учасниками семінару.

2.3. Семінар з виступами студентів

Під час такого семінарського заняття, викладач заздалегідь дає індивідуальні завдання студентам (наприклад, реферати, доповіді, повідомлення), що вони приносять на заняття й поступово обговорюють кожне питання заняття. Таким чином заняття орієнтоване на обговорення результатів роботи студентів. Обговорення містить не тільки пояснення питання заняття, а й певних проблем під час підготовки цього питання, гіпотез, які виникли під час його підготовки. Цікавим є те, що студенти шукають шляхи вирішення питань самостійно, проте до цього пошуку можуть долучатися охочі студенти й під час заняття.

2.4. Міждисциплінарний семінар

Такий семінар містить багато проблемних питань, запитань з декількох навчальних дисциплін, які обговорюють студенти з викладачем або викладачами. Міждисциплінарний семінар дає можливість поглибити знання студентів із суміжних предметів або розширити їх уявлення про деякі процеси чи явища. Семінар може бути проведений у будь-якій зручній для викладача і студентів формі.

2.5. Комбіноване семінарське заняття

Суть комбінованого семінарського заняття полягає у тому, що підготовлені доповіді, реферати, повідомлення поступово переходять у розгорнуту бесіду або дискусію. Здебільшого для того, щоб провести таке заняття, викладачу слід сформулювати питання семінарського заняття таким чином, щоб у студентів виникло якомога більше питань. Адже питання спричиняють дискусію, в якій потім студенти досягнуть істини, власне розуміння, що дуже важливо у сучасній методиці викладання[50].

2.6. Семінар-практикум

На відміну від попередніх видів семінарських занять, у семінарі-практикумі є заплановані питання. Викладач відповідно до плану складає завдання творчого, пошукового та дослідного характеру, що за формою проведення нагадує звичайне практичне заняття. Але від практичного заняття відрізняється тим, що впродовж заняття студенти вирішують поставлені завдання шляхом обговорення проблемних питань.

2.7. Семінарське заняття в активній формі

Семінарське заняття в активній формі організовують і проводять самі студенти. Його особливістю є те, що слухачі оцінюють свої дії самостійно, мотивують і обґрунтовують прийняті рішення. Викладач дає оцінку роботі учасників семінарського заняття (ведучого, доповідачів, арбітрів) наприкінці заняття під час підведення підсумків. Семінарське заняття в активній формі передбачає наявність ігрових моментів, що досягають за допомогою створення і підтримки «ігрового настрою».

Ігрова ситуація задається ведучим, який повинен мати відповідні здібності організатора і лідерські якості. Він повинен творчо спланувати, підготувати і провести семінар, щоб протягом усього заняття інтерес аудиторії не слабшав[17].

Інноваційне навчання у ВНЗ дає поштовх для використання різних методів навчання. Упродовж навчання студенти мають змогу перевірити свої вміння і навички різними формами роботи на семінарському занятті. Студенти можуть вдосконалювати свої знання шляхом використання нових технологій навчання. Мотивація, розвиток пам'яті, сприйняття навчального матеріалу, його відтворення залежить від правильної організації навчального процесу, варіювання форм його проведення тощо[34].

Проведення пар практикуючю особою досить популярне серед ВНЗ, оскільки студенти можуть ознайомитись з теоретичними питаннями на практиці, тобто практикуюча особа може дати пораду для студентів, на що потрібно звернути увагу у процесі вивчення предметів. У сьогоденних умовах зустрічі проводять за допомогою інформаційно-комунікативним технологіям, сучасним інноваційним інструментам, як то Skype, Zoom, Google Meet.

Отже, найважливішими вміннями, які здобувають студенти під час роботи на семінарському занятті – є вміння аналізувати джерела інформації, критично ставитися до певного матеріалу, самостійно здійснювати пошук необхідної інформації, вдало нею користуватися, висловлювати власну позицію, доводити протилежне, спростовувати твердження й гіпотези або навпаки створення нових гіпотез. Семінарське заняття – це універсальний вид діяльності в університеті, що є синтезом багатьох інших занять.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 4

Отож, на нашу думку викладання такого предмету як аудит – є дуже важливим в університетах, і не тільки студентам що здобувають облікову освіту, а й тим, що будуть мати економічну освіту, що розширить їм ринок працевлаштування, оскільки аудиторські фірми в особі своїх керівників не шукають працівника облікової сфери діяльності, їх цікавить людина яка має економічну освіту та знання аудиту.

Також на нашу думку одним із ефективних форм закріплення знань отриманих на лекційних заняттях є семінарське заняття, яке дає студентам не просто розповісти матеріал отриманий на лекційному занятті, а отримати практичний досвід з тієї чи іншої теми, висловити свою думку та подискутувати зі своїми колегами-одногрупниками та з викладачами.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

В результаті виявлених фактів при написанні кваліфікаційної роботи щодо аудиту виробничих підприємств (на прикладі ПрАТ «Гостомельський склозавод» можна зробити ряд наступних висновків:

1. Аудит виробничих підприємств це процес систематичної незалежної оцінки виробничих операцій та процедур підприємства. Він здійснюється з метою встановлення їх відповідності заздалегідь встановленим стандартам, політикам, правилам та законам. Цей процес охоплює широкий спектр аспектів виробництва, від якості матеріалів та ефективності технологічного процесу до відповідності вимогам з охорони праці та екології.

2. Дослідження сутності аудиту виробничих підприємств дозволило виокремити наступні його складові:

- Аудит якості: Цей аспект включає оцінку системи контролю якості на підприємстві, процедур тестування та інспекції, рівня якості сировини, матеріалів і кінцевих продуктів.

- Аудит процесів: В даному випадку аудитор перевіряє ефективність та відповідність стандартам технологічного процесу, використовуваного обладнання, застосовуваних методик та технологій.

- Аудит охорони праці: Це включає в себе перевірку відповідності умов праці вимогам законодавства та стандартам, наявності та виконання планів з безпеки та охорони здоров'я працівників.

- Екологічний аудит: Цей аспект включає оцінку впливу підприємства на довкілля, наявності та виконання планів щодо зниження цього впливу, відповідності діючим екологічним вимогам.

- Фінансовий аудит виробництва: Тут аудитор перевіряє, як ефективно використовуються виробничі ресурси, наскільки оптимізовані витрати, як і повно відбиваються всі виробничі операції у бухгалтерії.

- Аудит дотримання законодавства: Це включає перевірку, наскільки виробничі операції підприємства відповідають вимогам чинного законодавства, нормативним документам, ліцензіям та сертифікатам.

3. До основних процедур отримання аудиторських доказів відносяться перевірки, спостереження, опитування, підтвердження, підрахунок та аналітичні процедури, також виокремлюють такий вид процедур як запит.

4. Досліджено, що на практиці, при обґрунтуванні аудиторського висновку, аудитор повинен посилатися не лише на аудиторські докази, що мають достатній і переконливий характер, а й використовувати аудиторські докази з інших джерел для підтвердження того самого твердження. Кількість аудиторських доказів не повністю визначає їх якість.

5. Встановлено також, що перед тим, як почати процес збору аудиторських доказів аудитор проводить цілий комплекс процедур, які направлені на оцінку ризиків суттєвих викривлень у даних бухгалтерського обліку.

6. Також розкрито важливість викладання дисципліни аудит у закладах вищої освіти, та встановлено, що семінарське заняття є одним із ефективних складових навчального процесу у ВНЗ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналітичні процедури по суті та тести заходів контролю - [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.apu.com.ua/wp-content/uploads/2021/03/>
2. Аудит, як навчальна дисципліна - [Електронний ресурс]. - Режим доступу до ресурсу: <https://ua.kursoviks.com.ua/ekonomika/audit>
3. Аудит: суть та значення, розвиток, мета та завдання, види, предмет, об'єкти - [Електронний ресурс]. - Режим доступу до ресурсу: <https://osvita.ua/vnz/reports/accountant/16613/>
4. Аудиторська палата України - [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.apu.com.ua>
5. Аудиторський ризик: поняття, складові. Аудиторські докази [електронний ресурс]- Режим доступу до ресурсу: <https://www.kursak.com/audytorskyy-ryzyk-poniattia-skladovi-audytorski-dokazy/>
6. Аудиторські докази та їх суть. Порядок одержання аудитором аудиторських доказів - [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://buklib.net/books/31326/>
7. Аудиторські докази: структура та вимоги, класифікація, джерела та методи- [Електронний ресурс]. - Режим доступу до ресурсу: <https://osvita.ua/vnz/reports/accountant/16399/>
8. Баранова А. О. Аудит : [навч. посіб.] / Баранова А. О., Наумова Т. А., Кашперська А. І. – Х. : ХДУХТ, 2020. – 246 с.

9. Брадул О.М., Шепелюк В.А, Ільїна С.Б., Юнацький М.О, Хорошенюк А.П., Брадул Т.В. АУДИТ . – Київ: Видавництво Ліра-К, 2019. – 21 с.
10. Будько О. В. Аудит: конспект лекцій. Кам'янське: ДДТУ, 2017. – 125 с.
11. Бутинець Ф.Ф. Аудит: Підручник для студентів спеціальності "Облік і аудит" вищих навчальних закладів / Ф.Ф.Бутинець. – 2-е вид., перероб. та доп. – Житомир: ПП "Рута", 2002. – 672 с.
12. Бухгалтерський облік, аналіз і аудит: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку : ІІ Всеукраїнська науково-практична конференція (м. Чернігів, 21 листопада 2014 р.) : тези доповідей. – Чернігів : Черніг. нац. технол. ун-т, 2014. – 159 с.
13. Ватуля І.Д., Канцедаль Н. А., Пономаренко О. Г. Аудит: Практикум: навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007. 304с.
14. Внутрішній контроль та аудит в управлінні ризиками на підприємстві / Н. І. Дорош // Вісник Львівської комерційної академії. Серія : Економічна. - 2014. - Вип. 44. - С. 148-152. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlca_ekon_2014_44_31
15. Гончар І. І. Методичні прийоми і процедури в аудиті. [електронний ресурс]- Режим доступу до ресурсу: <http://r.kneu.edu.ua:8080/bistream/2010/1189/1/Gonchar.pdf>.
16. Гордієнко Н.І., Харламова О.В. Карпенко М.Ю. Аудит, методика і організація: навч. посіб. (для студентів економічних спеціальностей). У 2 частинах. Частина 1. Харків: ХНАМГ, 2007. – 163 с.
17. Грицуленко С. І., Потапова-Сінько Н. Ю., Гарбера К. М. Методика викладання економічних дисциплін: навч. посіб. Одеса: ОНАЗ ім. О. С. Попова, 2012. 224 с.
18. Гуцаленко Л. В. Аудит в Україні: розвиток, проблеми та шляхи їх вирішення / Л. В. Гуцаленко, Н. В. Пришляк // Інноваційна

економіка : Всеукраїнський науково-виробничий журнал. – 2011. – № 1. – С. 97–101.

19. Етика аудитора та вимоги до його кваліфікації - [Електронний ресурс]. - Режим доступу до ресурсу: https://pidru4niki.com/12461220/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/etika_auditora_vimogi_yogo_kvalifikatsiyi

20. Історія розвитку аудиту - [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://buklib.net/books/35568/>

21. Каменська Т.О, Пилипенко І.І., Корінько М.Д., Проскуріна Н.М., Редько О.Ю. Сучасний аудит: підручник. Мін-во освіти і науки України, К.: Національна академія статистики, обліку та аудиту, 2015. 323 с

22. Кількість діючих суб'єктів господарювання за видами економічної діяльності у 2021 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.ukrstat.gov.ua/>

23. Комп'ютерна форма бухгалтерського обліку [Електронний ресурс]. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <https://studfile.net/preview/5550843/page:15/>

24. Кулаковська Л.П. Організація і методика аудиту : навч. посіб. / Л.П. Кулаковська, Ю.В. Піча. – К. : Каравела, 2004. – 568 с.

25. Макаренко А. П. Розробка програми аудиту виробничих запасів: наукові праці / А.П. Макаренко, Т.Г. Ярданова. – Полтава : ПДАА. – 2018. – С. 40-48.;

26. Манько Н. Критерії оцінки доказовості аудиторського судження. Path of Science: International Electronic Scientific Journal. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу до ресурсу: <https://pathofscience.org/index.php/ps/article/view/579/590>.

27. Михалик М.В., Чубай В.М. методи оцінювання рівня аудиторського ризику: особливості, переваги та недоліки. Молодий вчений. 2019. №1 (65). С.486-492

28. Міжнародний стандарт аудиту 200 «Загальні цілі незалежного аудитора та проведення аудиту відповідно до Міжнародних стандартів аудиту прийнятий 2016-2017р. - режим доступу: https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9C%D0%A1%D0%90%202016-2017_%D1%87%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0%201

29. Міжнародний стандарт аудиту 300 «Планування аудиту фінансової звітності» прийнятий 2016-2017р. - режим доступу: https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9C%D0%A1%D0%90%202016-2017_%D1%87%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0%201

30. Міжнародний стандарт аудиту 315 «Ідентифікація та оцінювання ризиків суттєвого викривлення через розуміння суб'єкта господарювання і його середовища» переглянутий в 2019р. - режим доступу: https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9C%D0%A1%D0%90%202016-2017_%D1%87%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0%201

31. Міжнародний стандарт аудиту 320 «Суттєвість при плануванні та проведенні аудиту» прийнятий в 2016-2017р. - режим доступу: https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9C%D0%A1%D0%90%202016-2017_%D1%87%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0%201

32. Міжнародні стандарти фінансової звітності - [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_010#Text

33. Москалюк Г.О., Чернецька О.Ю. НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ВИКЛАДАННЯ ОБЛІКОВИХ ДИСЦИПЛІН У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

ЕКОНОМІЧНОГО СПРЯМУВАННЯ [Електронний ресурс] / Москалюк Г.О., Чернецька О.Ю. – Режим доступу до ресурсу: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2897/1/Напрямки%20вдосконалення%20системи%20викладання%20облікових%20дисциплін%20у%20вищих%20навчальних%20закладах%20економічного%20спрямування.pdf>.

34. О. І. Скаско, Ю. Р. Костецька. Методика аудиту виробничих запасів підприємства № 70 (2022): Вісник ЛТЕУ. Економічні науки - [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://journals-lute.lviv.ua/index.php/visnyk-econom/article/view/1288>

35. Обов'язковий аудит фінансової звітності в контексті реформування аудиторської діяльності в Україні / В. Ю. Фабіянська // Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. - 2019. - № 7. - С. 140-153. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efmapnp_2019_7_18

36. Пантелєєв В. П. Аудит : навч. посіб. – К. : Вид. дім «Професіонал», 2008. 400 с.

37. Петрик О.А., Савченко В.Я., Свідерський Д.Є. Організація та методика аудиту підприємницької діяльності: Навч. посіб. / За заг. ред. О. А. Петрик.– К.: КНЕУ, 2008. – 472 с.

38. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджено наказом Міністерства Фінансів України від 30.11.1999р. №291 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>.

39. Поняття й види аудиторських доказів- [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: https://proaudit.com.ua/mijnarodni_standarti_auditu/ponyattya-i-vidi-auditorskix-dokaziv.phtml

40. ПрАТ «Ветропак Гостомельський Склозавод» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.vetropack.com/uk/>

41. Про аудиторську діяльність: Закон України від 21.12. 2017 року № 2258-VIII. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>
42. Проскуріна Н. М. Розвиток процедур аудиту: теорія та методологія: автореф. дис. д-ра екон. наук : 08.00.09. Держ. служба статистики України, Нац. акад. статистики, обліку та аудиту. Київ, 2012. 38 с.
43. Пшенична А.Ж. Аудит: навчальний посібн. К.: Центр учбової літератури, 2008. 320 с.
44. Редько А. Ю. Аудит в Україні. Морфологія : [моногр.] / О.Ю. Редько. - К. : ДП “Інформ.-аналіт. агентство”, 2018. - 493 с.;
45. Рубан, Н. І. Аудит ефективності бюджетних коштів / Н.І. Рубан. - С.138-143.
46. Рубитель О. Система контролю якості аудиторських послуг або новий погляд на звичні речі. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://blog.liga.net/user/orubitel/article/32109>.
47. Слюсаренко В.Є. Аудит: Сучасний стан та перспективи розвитку в Україні : монографія. Ужгород : «УжНУ», 2014. 200 с.
48. Теорія і методика викладання в вищій школі. Практикум з навчальної дисципліни [Електронний ресурс] : навч. посіб. для підготовки докторів філософії очної форми навчання, які навчаються за спеціальністю 133 – «Галузеве машинобудування» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: І. О. Казак. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 38 с.
49. Тимошенко М.М., Можарівська І.М. Організація та методика викладання дисциплін економічних спеціальностей./ Міжнародний науковий журнал. 2016 С.159-167 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://188.190.33.55:7980/jspui/bitstream/123456789/601/1/PPD-1-23.pdf>

50. Чижевська Л. В. Методика викладання облікових дисциплін: навч. посіб. / За ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. Житомир : Рута, 2003. 504 с.

51. Які обов'язкові реквізити повинні мати первинні документи?
- [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу:
<https://kyiv.tax.gov.ua/okremi-storinki/arhiv/551373.html>